

Гүржийн Ерөнхий шүүхийн хэрэг хуваарилалтын шинэ тогтолцооны эрх зүй, техникийн шинжилгээ

1. Танилцуулга

"Гуравдагч давлагаа" шударга ёсны шинэчлэлийн хүрээнд Гүржийн ердийн шүүхийн Органик хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулсантай холбогдуулан¹ (цаашид "органик хууль" гэх) 2017 оны 12-р сарын 31-ний өдөр Гүрж улсын ердийн шүүхүүдэд шүүгчдийн дунд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны журам хэрэгжиж эхэлсэн.

Дээрх нэмэлт өөрчлөлт нь шүүхийн системийн хараат бус байдлыг сайжруулах алхам юм. Энэхүү нэмэлт өөрчлөлт нь хэрэг хуваарилахад тулгарч буй олон асуудлыг шийдвэрлэхээр төлөвлөж байна, жишээлбэл, шүүгчдийн шударга байдал, тэдгээрийн ажил үүргийн тэгш байдлыг хангах гэх мэт. Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй шинэ журам нь хэрэг хуваарилалтад шүүхийн даргын үүрэг ролийг бууруулахад чухал ач холбогдолтой юм. Шүүгчдэд хэрэг хуваарилдаг шүүхийн дарга эрх мэдлээ буруугаар ашиглан шүүгчдэд дарамт шахалт үзүүлэх боломжтой гэж Венецийн Комисс үздэг.² Тиймээс Венецийн Комисс энэхүү өөрчлөлтийг эергээр үнэлэв. Гэхдээ тус комиссоос Органик хуулийн 58 дугаар зүйл нь "маш богино бөгөөд зөвхөн хэрэг хуваарилалтыг цахим системээр хийх боломжийг олгодог." "... Нарийвчилсан заалтууд байхгүй байна ... мөн цахим систем хэрхэн яаж ажиллах нь тодорхойгүй байна. Мөн цахим системийн хэрэг хуваарилалтыг зохицуулдаг хуулийн төслийн хоёр дахь догол мөрөнд түр хугацаанд нэвтрэх боломжгүй байгаа бөгөөд, үүнийг маш товч байдлаар боловсруулан, цахим систем ажиллахаа больсон тохиолдолд хэрэг хуваарилах талаар нарийвчилсан дүрмийг заагаагүй байна."³ гэжээ.

Шударга ёсны дээд зөвлөл (цаашид "ШЁДЗ" гэх) 2017 оны 5-р сарын 1-ний органик хуулийн нэмэлт, өөрчлөлтийн дагуу 01/56 дугаар шийдвэрээр Гүрж улсын ердийн шүүхэд цахим системээр дамжуулан хэргийг автоматаар хуваарилах журмыг баталсан юм. (цаашид "цахим хэрэг хуваарилах журам" гэх)⁴ Энэхүү журам нь санамсаргүй хуваарилалт ба олон тооны алгоритм дээр үндэслэсэн системийг ашиглан шүүгч нарт хэрэг хуваарилдаг. Шүүх дээр хэргийг шүүхийн мэргэшсэн байдлаас үндэслэн шүүгчдэд хуваарилдаг. Ерөнхийдөө программ хангамж нь шүүгчдэд хэргийг аль болох тэгш хуваарилах боломжийг олгодог. Систем нь хэрэг хуваарилалтын дундаж үзүүлэлт; шүүгч бүрт хуваарилагдсан хэргийн тоо; санамсаргүй сонголтын үр дүнд бий болсон тоог тооцдог ба эдгээр бүх параметруудийг бүртгэдэг.⁵

Цахим хэрэг хуваарилах журамд үндэслэн хэрэг хуваарилах цахим программыг боловсруулсан болно. Энэ нь 2017 оны 7-р сарын 1-ний өдрөөс эхлэн Рустави хотын шүүх дээр бета хэлбэрээр, 2017 оны 12-р сарын 31-ний өдрөөс Гүрж улсын бүх ердийн шүүхэд хэрэгжүүлж эхэлсэн.

¹ The Organic Law of Georgia on Common Courts, Article 58¹, энд харах боломжтой: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/90676>, (accessed 30 November 2018).

² [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2014\)031-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2014)031-e), (accessed 30 November 2018).

³ Мөн тэнд 79-р зүйл.

⁴ Шударга ёсны дээд зөвлөлийн дугаар 1/56-2017 шийдвэр, энд харах боломжтой: <http://hcoj.gov.ge/files/pdf%20gadacyvetilebebi/gadawyvetilebebi%202017/56-2017.pdf>, (accessed 30 November 2018).

⁵ Хугацаа бүртгэх гэдэг нь програм хангамжаар хэрэгжүүлсэн бүх үйл ажиллагааны талаарх мэдээллийг хадгалах, түүний дотор хуваарилагдсан хэргүүдийн дундаж үзүүлэлт, шүүгч бүрт хуваарилагдсан хэргийн тоо, санамсаргүй сонголтын үр дүнд бий болсон тоо, хэргийг шүүхэд бүртгэх, бүртгэгдсэний дараа хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ зэргийг багтаана гэсэн үг юм. Хадгалагдсан мэдээллийг программаас гаргаж авах, кодыг нь тайлах боломжтой байх ёстой.

Хэрэг хуваарилах шинэ журмын эрх зүйн болон техникийн талыг үнэлэхдээ цахим хэрэг хуваарилах журам хэр үр дүнтэй, цахим программ нь түүнд хэр зэрэг нийцэж байгаа талаар дүн шинжилгээ хийх нь чухал юм. Мөн урьд нь боловсруулсан цахим хэрэг хуваарилах журам болон хөтөлбөр байсан ч шүүхийн дарга нарт хэргийг хуваарилах эсвэл хэргийн үр дүнд нөлөөлөх боломжийг олгох юм.

Цахим хэрэг хуваарилах журмын тойм, журамд үндэслэн боловсруулсан цахим программын үйл ажиллагааны техникийн дүн шинжилгээг дараах байдлаар танилцуулж байна.

Голлох үр дүн:

- Ердийн шүүхийн систем дэх 29 шүүхийн дотор⁶ хэргийн санамсаргүй хуваарилах нь зөвхөн нэг шүүгчтэй байдаг дүүргийн (хотын) шүүх (нийт 6 шүүх) болон хотын захиргаанд (бараг бүх төв шүүхэд) хэрэгжүүлэх боломжгүй байдаг. Салбаруудын оршин тогтнол нь зөвхөн 6 дүүргийн (хотын) шүүх болон бусад дүүргийн (хотын) шүүх дээр баталгаажуулж байгаа нь ижил мэргэжилтэй хоёр ба түүнээс дээш шүүгч байхгүй, өөр өөр мэргэшсэн хэргийг ижил шүүгчид нэгэн зэрэг хуваарилж байгаа;
- Цахим хэрэг хуваарилах журамд оруулсан нэмэлт өөрчлөлтийн тоо⁷ болон иймэрхүү өөрчлөлтийн давтамж нь программ ажиллаж эхэлснээс хойш журамд тулгарсан бүх асуудалд хангалттай дүн шинжилгээ хийгээгүй гэдгийг харуулж байна;⁸
- Нарийн мэргэшсэн шүүгчдийн бүрэлдэхүүнийг тодорхойлох эрх мэдэлтэй шүүхийн дарга нар хэргийг хуваарилахад ихээхэн нөлөөлдөг. Хуулийн маргаантай тайлбараас эрх мэдэл үүссэн;
- Хэргийг дүүргийн (хотын) шүүхийн шүүгчдийн бүрэлдэхүүн хянан хэлэлцэх үед шүүхийн дарга уг хэргийг анх хянан хэлэлцэж байсан шүүгчийн оролцоогүйгээр шүүгчдийн бүрэлдэхүүний талаар нэг талын шийдвэр гаргадаг. Цаашилбал, давж заалдах, кассацийн шүүхийн хэргийг даргалагч шүүгч / илтгэгч шүүгчид томилогддог, харин хэсгийн танхим дотор бусад шүүгчдийг сонгох нь цахим хэрэг хуваарилах журмаар зохицуулагдаагүй;
- Цахим хэрэг хуваарилах журмын 4.12-т зааснаар шүүхийн дарга нарт зарим ангиллын хэргийг хариуцах шүүгчийн ээлжийн хуваарийг боловсруулж өгөхийг зөвшөөрдөг. Ээлжийн хуваарь, ээлжийн үргэлжлэх хугацаа, ээлжийн өөрчлөлтийг хийх журам боловсруулахтай холбоотой журмыг боловсруулсан норматив акт байдаггүй;
- Шүүгч хэргийг хэлэлцэхээс хууль ёсны үндэслэлээр татгалзсан, эсхүл өөрийн хүсэлтээр татгалзсан тохиолдолд цахим хуваарилалтаас ялгаатай хэрэг хуваарилалтыг Гүрж улсын Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хууль, Эрүүгийн байцаан шийтгэх хууль тогтоомжоор тогтоосон тул хэргийг дахин томилсон нь ойлгомжгүй, тодорхой бус байна;
- Цахим хөтөлбөр зогссон байх үед хамаарах дүрмийг дэд хууль тогтоомжийн актууд дээр тусгасан болно;
- Цахим хөтөлбөрийг техникийн бодлогогүйгээр боловсруулсан. Техникийн бодлого нь программыг боловсруулахад ашигладаг хэрэгсэл, программын алгоритм, техникийн

⁶ Гүрж улсын нийтлэг шүүхийн систем, энд харах боломжтой: <http://hcoj.gov.ge/ge/common-courts/organization-charter>, (accessed 30 November 2018).

⁷ Цахим систем нь Гүрж улсын бүх ерөнхий шүүх дээр ажиллаж эхэлсний дараа цахим хэргийг хуваарилах журамд 12 нэмэлт өөрчлөлт оруулсан.

⁸ "Ерөнхий шүүхэд хэрэг хуваарилах шинэ тогтолцооны эрх зүйн болон техникийн шинжилгээний талаарх Гүрж улсын Шударга ёсны дээд зөвлөлийн санал, дүгнэлт". Хавсралт 1-ийн 2-р хэсгийг үзнэ үү

тодорхойлолт, бодитой ба функциональ элементүүд, түүнчлэн программын хэрэглэгчдийн төрөл, тэдгээрийн эрхийг тодорхойлох ёстой;

- Цахим хөтөлбөрийн үндсэн модуль нь зохих ёсоор хамгаалагдаагүй; программ хамгаалах олон улсын шилдэг туршлагыг бас ашигладаггүй; иймээс программд гадны ажиглагчдаас нуух янз бүрийн хэлбэрийн далд өөрчлөлт хийх боломжийг хориглодоггүй;
- Цахим хэрэг хянан шийдвэрлэх, захиргааны чиг үүргийг гүйцэтгэх үүргийг хүлээлгэн өгсөн ШЁДЗ-ийн Удирдлагын хэлтэс нь программд хадгалагдсан мэдээллийг боловсруулах, дүн шинжилгээ хийх чадваргүй байдаг.⁹ Түүнээс гадна, тус хэлтэс нь одоо хүртэл захиралгүй байна.¹⁰

2. Гүрж улсын Ердийн шүүхэд цахим хэрэг хуваарилах журмын тойм

2.1. Хэрэгт нөлөөлөхүйц, ил тод хэрэг хуваарилалтын зорилго

Зарим шүүгчид өндөр ач холбогдолтой хэргийг шалгаж байх үед шүүхийн дарга шүүгчдэд хэргийг хуваарилахдаа залилан мэхлэхтэй холбоотой үндэслэлгүй төөрөгдөл олон удаа гарч байсан.¹¹ Хэрэг хуваарилах шинэ журам хүчин төгөлдөр болохоос өмнө шүүхийн хэргийг шүүхэд бүртгэх дараалал, шүүгчдийн тушаалын дарааллын дагуу тарааж байсан. Тушаалын дарааллыг тогтоох тухай шүүхийн даргаас акт гаргах хууль ёсны үүрэг байхгүй боловч үүнийг хэд хэдэн шүүх дэх шүүхийн дарга нар тогтоосон. Хуулиар тогтоосон дараалалтай байсан ч гэсэн шүүхийн даргын хүсэлтийн дагуу хэргийг шүүгчид шилжүүлэх боломжтой байдаг. Акт эсвэл бусад бичмэл баримт бичиг гаргаагүй тохиолдолд шүүхэд хэргийг хуваарилах явцад хууль тогтоомж хэр хэмжээнд хэрэгжиж байгааг үнэлэхэд хэцүү байдаг.¹²

Цахим хэрэг хуваарилах шинэ журмын дагуу шүүхийн даргын дээрх эрх мэдэл бараг хязгаарлагдмал байдаг. Шинэ тогтолцооны дагуу Гүрж улсын ердийн шүүх дэх хэргийг үндсэн гурван журмын дагуу хуваарилж байна. Эдгээр нь санамсаргүй хуваарилах журам, онцгой тохиолдолд хамаарах журам, ээлжинд хамаарах журам.

а) Санамсаргүй хуваарилалтын журам

Цахим хэрэг тараах журмын ерөнхий дүрмийн дагуу хэргийг хэд хэдэн алгоритм дээр үндэслэн санамсаргүй хуваарилах зарчмыг баримталж Гүрж улсын ердийн шүүхийн шүүгчдэд хуваарилдаг. Хэргийг санамсаргүй хуваарилах нь цахим программаар тухайн хэсгийн/танхимын/нарийн мэргэжлийн шүүгчдэд хуваарилахыг хэлнэ.¹³

Цахим программ бүрэн ажиллаж байгаа хэдий ч хоёр ба түүнээс дээш шүүгчийн дунд сонгон шалгаруулалт хийх боломжтой бөгөөд тухайн мэргэжлээр мэргэшсэн хоёр ба түүнээс дээш шүүгч байгаа тохиолдолд санамсаргүй хэрэг тараах боломжтой. Зарим дүүргийн (хотын) шүүхэд зөвхөн нэг буюу хоёр шүүгч (нийт 10 шүүх) байдаг гэдгийг

⁹ 2018 оны 2-р сараас эхлэн Гүржийн Ардчиллын санаачилга нь Шударга ёсны дээд зөвлөлийн Удирдлагын хэлтсээс хэргийн хуваарилалтын статистик мэдээ (олон нийтийн мэдээлэл)-ийг байнга хүсч байсан. Мэдээллийг олон нийтэд мэдээллээр хангах хуульд заасан хугацааг зөрчиж мэдээллээр хангаж байсан бөгөөд тус хэлтэс холбогдох мэдээллийг боловсруулж, дүн шинжилгээ хийгээгүйгээс үүдэн бүрэн бус байсан (Захидал: N521/367-03-м, N662/414-03-м, N705/640-03-м, N706/739-03-м, N858/88103-м, N951/1073-03-м, N899/1029-03-м, N913/1074-03-м, N919/1082-03-м, N1038/1070-03-м). Хожим нь Гүрж улсын Дээд шүүх хариуцаж, хүссэн мэдээллийн талаар мэдээлэх үүрэг хүлээсэн юм байна.

¹⁰ "Ерөнхий шүүхэд хэрэг хуваарилах шинэ тогтолцооны эрх зүйн болон техникийн шинжилгээний талаарх Гүрж улсын Шударга ёсны дээд зөвлөлийн санал, дүгнэлт". Хавсралт 1-ийн 8-р хэсгийг үзнэ үү.

¹¹ Гүржийн Ардчиллын санаачилга (GDI), Гүрж дахь Улс төрд тулгуурласан шударга ёс, 2015, х.7, <http://gdi.ge/uploads/other/0/227.pdf> хаягаар хандана уу.

¹² Бие даасан, ил тод шүүх засаглалын эвсэл, Шүүхийн тогтолцоо: шинэчлэл ба хэтийн төлөв, 2017, х. 71, энд харах боломжтой: http://www.coalition.ge/index.php?article_id=150&clang=0, (2018 оны 11-р сарын 30-нд хандсан)

¹³ Шийдвэрийн дугаар 1 / 56-2017, 2-р зүйл.Гүржийн Шударга ёсны дээд зөвлөлийн

сануулбал, санамсаргүй хуваарилах зарчмыг ашиглах боломжгүй юм.¹⁴

Цахим хэргийг хуваарилах журмын дагуу, татгалзах үндэслэл байгаа тохиолдолд, эсвэл хэрэг шийтгэх хууль тогтоомжид шүүгч өөрөө татгалзах, эсвэл шүүгчид объектив шалтгаанаар хэргийг хэлэлцэх боломжгүй тохиолдолд эдгээр хэргийг санамсаргүй байдлаар хуваарилдаг. Ийм тохиолдолд хэргийг холбогдох шүүгчийн оролцоогүйгээр тарааж өгдөг. Гэсэн хэдий ч шүүгчээс татгалзсан эсвэл өөрөө татгалзсан тохиолдолд хэргийг дахин томилоход ямар журам хамаарах нь тодорхойгүй байдаг. Ялангуяа Гүрж улсын иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай болон эрүүгийн байцаан шийтгэх хууль тогтоомжийн дагуу¹⁵ шүүгч уг хэргийг шүүхийн даргад шилжүүлэх, мөн шүүхийн дарга өөр шүүгчид дахин шилжүүлэх үүрэг өгсөн бол. Үүний зэрэгцээ, цахим хэрэг хуваарилах журам нь хэргийг хуваарилахад шүүхийн даргын шууд оролцоог хасдаг.

Төрийн албан хаагчдын хөрөнгө орлогын тайлан, шүүгч нар өөрсдөө оруулсан жагсаалтан дээр үндэслэн цахим программ нь шүүгчид эсвэл тэдний гэр бүлийн гишүүдэд аливаа төрлийн сонирхол бүхий компаниудыг бүртгэх нь чухал гэж бид үздэг, ингэснээр холбогдох шүүгч нарт ямар нэгэн байдлаар эдгээр компани, байгууллагатай холбоотой хэрэг хуваарилалтыг автоматаар хасдаг. Иймд, холбогдох хууль тогтоомжийн өөрчлөлтөд үндэслэсэн холбогдох хуульд заасан татгалзсан тодорхой үндэслэл байгаа тохиолдолд цахим программ нь холбогдох шүүгчийг хэрэг хуваарилах үйл явцаас холдуулах ёстой.¹⁶

б) Санамсаргүй хуваарилалтад хамаарахгүй хэрэг¹⁷

Санамсаргүй хуваарилалт нь цахим хэрэг хуваарилах журмын 3-р зүйлд заасан тохиолдолд хамаарахгүй. Эдгээр нь дараах нөхцөл байдал болно:

- Дүүргийн шүүхэд тодорхой мэргэшсэн ганц шүүгч байдаг, эсвэл тодорхой мэргэшсэн цорын ганц шүүгч л ажиллаж байгаа тохиолдолд; мөн, зөвхөн нэг шүүгч тухайн хотын тойргийн шүүгчийн үүрэг гүйцэтгэдэг бол;
- Нэг хэрэгт нэг шүүгчийн гаргасан бүх бичиг баримт, нэхэмжлэл, өргөдөл, давж заалдах, гомдол, мөн ижил асуудлаар адил талууд өөр нэхэмжлэл гаргах гэх мэт; энэ тохиолдолд хэргийг ижил шүүгчид шилжүүлнэ;
- Хуульд заасан тодорхой тохиолдолд, тодорхой хэргийг тодорхой шүүгчид өгөх, эсвэл тухайн хэргийн ангилалд хамаарах тохиолдолд шүүхийн даргын харьяалалд хамаарна;
- Хууль тогтоомжийн шаардлагаас шууд хамаарахгүй бусад тохиолдлууд нь цахим хэрэг хуваарилах журамд үндэслэн тэдгээр тохиолдолд онцгой дүрмийг баримтална.

Эдгээр нь (1) нөөцийг үндэслэлгүй зарцуулах; (2) хэрэглэгчдийн хэд хэдэн ижил нэхэмжлэл, гомдол, давж заалдах гомдол, өргөдөл гаргах гэх мэт оролдлогуудыг тодорхой шүүгчээр шийдвэрлүүлэхийн тулд; (3) ижил төстэй хэрэг дээр янз бүрийн шүүгчийн гаргасан янз бүрийн дүгнэлт гаргахаас урьдчилан сэргийлнэ.

Онцгой хэрэг нь ач холбогдолтой ба шаардлагатай гэж үздэг байна. Гэсэн хэдий ч онцгой тохиолдлын жагсаалт нь дээрх тохиолдлоос хамаагүй өргөн байгаа нь санамсаргүй хуваарилах зарчимд аюул учруулж байгаа бөгөөд тодорхой хэргийг хэлэлцэх шүүгчийн хэн

¹⁴ Хавсралт 1-ийг үзнэ үү: "Ерөнхий шүүхэд хэрэг тараах шинэ тогтолцооны эрх зүйн болон техникийн шинжилгээний талаар Гүржийн Шүүхийн Дээд зөвлөлийн санал, дүгнэлт". 1-р хэсэг.

¹⁵ Гүрж улсын Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 34.3 дугаар зүйл, <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/29962>, (2018 оны 11-р сарын 30-ны өдөр авсан). Гүрж улсын Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 62.3 ба 65 дугаар зүйлийг дараах хэсгээс авах боломжтой: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/90034>, (2018 оны 11-р сарын 30-нд хандсан)

¹⁶ Хавсралт 1-ийг үзнэ үү: "Ерөнхий шүүхэд хэрэг хуваарилах шинэ тогтолцооны эрх зүйн болон техникийн шинжилгээний талаар Гүржийн Шүүхийн Дээд зөвлөлийн санал, дүгнэлт". 6-р хэсэг.

¹⁷ Гүржийн Шударга ёсны дээд зөвлөлийн Шийдвэрийн дугаар 1 / 56-2017, 3.1.

болохыг урьдчилан мэдэх нь харьцангуй хялбар болжээ.¹⁸

с) Ээлжийн дагуу хэрэг хуваарилах

Хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны хугацаа 72 цагаас хэтрэхгүй байх тохиолдолд захиргааны болон эрүүгийн зарим хуульд шаардлагатай тохиолдолд цахим хэрэг хуваарилах журмын ээлжийг тогтоох эрхийг шүүхийн дарга нарт даалгасан.¹⁹ Шүүхийн даргын зарлигаар ажил үүргээ гүйцэтгэж буй шүүгчдийн ээлжийн хуваарийг (цагаан толгойн дараалал, индексийн дагуу) урьдчилан боловсруулж, хэргийг ажлын болон ажлын бус цагаар хуваарилдаг.

Ажлын ээлжийн хуваарь, ээлжийн үргэлжлэх хугацаа, ээлжийн өөрчлөлтийг хийх журам боловсруулах асуудлыг тодорхойлсон норматив акт байхгүй тул нийтлэг хандлага байдаггүй, гэсэн хэдий ч тогтоосон практикт заасны дагуу ээлжийн хуваарийг шүүгчидтэй тохиролцон тэдний өргөдөл, амралтын өдрийг харгалзан даргын тушаалаар байгуулдаг.

Ээлжийг шүүх дээр өөр өөрөөр зохицуулдаг. Зарим дүүргийн (хотын) шүүхэд ажилласан шүүгчийн мэргэшсэн байдал хадгалагдаж байгаа бол зарим шүүх дээр хэрэгжихгүй байна. Ажлын болон ажлын бус цагаар хэргийг хуваарилах журмыг бас өөрөөр зохицуулдаг ба ээлжийн үеэр санамсаргүй хуваарилалт ховор тохиолддог. Эдгээр өөр хандлага нь ээлжийн хуваарийг нийтлэхтэй холбоотой юм.²⁰

2.2. Шүүгчдийн тэнцвэртэй ачааллыг хангах зорилго

Өмнө дурдсанчлан хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны цахим системийг нэвтрүүлэх гол зорилгын нэг нь шүүгчдийн ажлын тэнцвэрт байдлыг хангах явдал юм.²¹ Тодруулбал, цахим систем нь хэргийг шүүгчдэд аль болох жигд хуваарилах боломжийг олгодог. Гэсэн хэдий ч, энэхүү агуулгын хувьд цахим программ ашиглагдахаас өмнө шүүгчид хуваарилж, шийдвэрлэсэн хэргийг харгалзан үзэхгүй.²² Шүүгч ажиллаж байх үеийн хэргийн тоо мөн адил хамаарахгүй.

Цахим хэрэг хуваарилах журмын 5 дугаар зүйлийн 4, 4¹, 4² дахь хэсэгт шүүгчид санамсаргүй хуваарилах зарчмын дагуу томилогдсон хэргийн ангиллыг тодорхойлж, ижил мэргэшсэн (нарийн мэргэшил) шүүгчдийн ажлын тэнцвэрт байдлыг хангах ёстой.

Заримдаа хэргийг шүүгчдийн хооронд ижил тэгш хуваарилах боломжгүй байдаг ба ийм тохиолдолд 5.3-т зааснаар тодорхой мэргэшсэн шүүгчид оногдуулсан хэргийн тооноос хамгийн их нь 3 хэргийн зөрүү байж болно гэж заасан. Тодорхой мэргэшсэн шүүгчид хуваарилагдсан хэргийн тооны зөрүү 3 байгаа тохиолдолд дээрх ялгаа буурах хүртэл хамгийн их хэрэг хуваарилагдсан шүүгч цахим хуваарилалтаас хасагдана.²³

Цахим хэрэг хуваарилах журмын дагуу дүүргийн (хотын) шүүхэд гаргасан хэргийг дараах байдлаар хуваарилах боломжтой:

а) Шүүхийн даргын тушаалаар тойргийн шүүгчдэд харьяаллын нутаг дэвсгэрээс гадуурх хэргийг Ердийн шүүхийн тухай Органик хуулийн 30.5-д заасны дагуу хянан шийдвэрлэхийг даалгасан;

б) Дэд шатны шүүгч байхгүй тохиолдолд тухайн дүүргийн (хотын) шүүхэд холбогдох

¹⁸ Хавсралт 1-ийг үзнэ үү: "Ерөнхий шүүхэд хэрэг хуваарилах шинэ тогтолцооны эрх зүйн болон техникийн шинжилгээний талаар Гүржийн Шүүхийн Дээд зөвлөлийн санал, дүгнэлт". 3-р хэсэг.

¹⁹ Гүржийн Шударга ёсны дээд зөвлөлийн Шийдвэрийн дугаар 1 / 56-2017, 4.12 дугаар зүйл.

²⁰ Хавсралт 1-ийг үзнэ үү: "Ерөнхий шүүхэд хэрэг тараах шинэ тогтолцооны эрх зүйн болон техникийн шинжилгээний талаар Гүржийн Шүүхийн Дээд зөвлөлийн санал, дүгнэлт". 4-р хэсэг.

²¹ Гүржийн Шударга ёсны дээд зөвлөлийн Шийдвэрийн дугаар 1 / 56-2017, 5.1.

²² Цахим программ ажиллаж эхлэхээс өмнө шүүгчид хуваарилж, боловсруулсан байсан хэргийг тооцохгүй.

²³ Гүржийн Шударга ёсны дээд зөвлөлийн Шийдвэрийн дугаар 1 / 56-2017, 5.5 дугаар зүйл.

мэргэшсэн шүүгч орлоно.

Тэнцүү хуваарилалт ба хамгийн бага 3 тохиолдлын ялгаа нь ижил хувийн үзүүлэлттэй шүүгчдэд хамаарна. Ерөнхий дүрмийн дагуу, тодорхой шүүгчийн хувьд цахим хэргийг хуваарилах журмаар тусгайлан тогтоосон хувь заагч байхгүй бол, эсвэл тодорхой хувийг шүүхийн дарга тогтоогоогүй бол (хуваарилалтын үзүүлэлтийн дагуу) ачааллын 100% ихэвчлэн шүүгчид хийдэг.

Тухайлбал, шүүхийн хэсэгт гурван шүүгч байгаа бөгөөд тус бүр хэрэг хуваарилалтын үзүүлэлт 100% гэж тогтоогдвол хэргийг гурван шүүгчийн хооронд тэгш хуваарилдаг. Иймээс, хэрэв 90 хэргийг шүүхэд хэлэлцэхээр шийдвэрлэвэл шүүгч тус бүрт 30 хэргийг хуваарилан (хэргийн тоо 3-аас хэтрэхгүй байх ёстой) тус бүр 100% ачаатай болно.

Шударга ёсыг хэрэгжүүлэх хугацааг хойшлуулахаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор, шүүгчийн эрүүл мэнд, гэр бүлийн байдал эсвэл бусад объектив шалтгаанаас болж шүүхийн дарга хэрэг хуваарилалтын хувь хэмжээг 50%-иас ихгүй хувиар бууруулах эрхтэй.

Шүүхийн дарга мэргэшсэн шүүхийн бүрлэдхүүн / хэсэг / танхим / мөрдөн байцаах зөвлөлд эсхүл тухайн тохиолдолд тухайн хотын захиргааны шүүгчийн бүрэн эрхийг цуцлах зорилгоор хэрэг хуваарилалтын хувь хэмжээг тодорхойлдог. Үүнд:

а) Шүүгч тухайн хэргийг өөр мэргэшлийн / хэсэг / танхим / мөрдөн байцаах зөвлөлийн хүрээнд нэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх заавар өгсөн;

б) Дүүргийн (хотын) шүүхийн шүүгчид тойргийн шүүгчийн бүрэн эрхийг чөлөөлөх, эсвэл эсрэгээр нь дээд шатны шүүхэд дүүргийн шүүхийн хэргийг хянан шийдвэрлэх заавар өгсөн.

Цахим хэрэг хуваарилах журам нь дараах шүүгчийн үндсэн хувь шалгуур үзүүлэлтийг тодорхойлно.

а) ШЕДЗ-ийн гишүүн - 20%; хэрэв тэрээр мөн шүүхийн дарга, дэд дарга эсвэл хэсэг / танхимын тэргүүн бол - 10% (хувь индикаторыг шүүхийн дарга 25% -иар нэмэгдүүлж болно);

б) Шүүгчдийн тоо 7-с хэтрэхгүй байх тохиолдолд шүүхийн дарга, түүний орлогч, эсхүл хэсгийн / танхимын тэргүүн - 50%; харин шүүгчдийн тоо 7-с дээш байгаа тохиолдолд шүүхийн дарга, түүний орлогч, эсхүл хэсгийн / танхимын тэргүүн - 20% (хувь индикаторыг шүүхийн дарга 25% -иар нэмэгдүүлж болно); мөн

в) Гүрж улсын Дээд шүүхийн дарга, давж заалдах шатны шүүхийн дарга, Тбилиси хотын шүүхийн дарга, онцгой хууль тогтоомжийн дагуу холбогдох харьяаллын хүрээнд хамаарах хэргийг эс тооцвол Гүрж улсын Шүүхийн дээд зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга онцгой тохиолдлуудад 5% -иас илүүгүй хэргийг хуваарилж болно.

Дүрслэл үзүүлэх зорилгоор, дор дурдсан 271 хэргийг тодорхой мэргэшсэн 4 шүүгчтэй шүүхэд шилжүүлсэн жишээг харуулав.

4 шүүгчийн дунд:

А – 20% хуваарилалтын үзүүлэлттэй шүүхийн дарга;

Б – 100% хуваарилалтын үзүүлэлттэй шүүгч;

В – 100% хуваарилалтын үзүүлэлттэй шүүгч; мөн

Г – 50% хуваарилалтын үзүүлэлттэй шүүхийн даргын тушаалаар хотын шүүхийн шүүгчийн бүрэн эрхийг хэрэгжүүлэхийг даалгасан тойргийн шүүгч.

Журмын дагуу:

- Цахим программаар хуваарилагдсан хэргүүдээс Б ба В шүүгчийн ялгаа 3-аас ихгүй

байх ёстой;

- Шүүгч Г нь ажлын хэсгийн тэн хагасыг Б эсвэл В шүүгчид хуваарилах ёстой;
- Шүүгч А нь Б эсвэл В шүүгчид хуваарилагдах хэргийн 20% эзэлсэн байх ёстой.

Нийт 271 хэргийг шүүхээс цахим хэргийг хуваарилах программаар дамжуулан шүүгчдэд хуваарилсан тохиолдолд:

- Шүүгч А-д 20 хэргийг хуваарилна;
- Шүүгч Б-д 100 хэргийг хуваарилна;
- Шүүгч В-д 101 хэргийг хуваарилна; мөн
- Шүүгч Г-д хэргийг хуваарилна.

Жишээ 1

Цахим хэргийг хуваарилах журам нь шүүгч албан тушаалд томилогдсон (шүүгчийг өөр шүүх рүү шилжүүлэх эсвэл энэ шилжүүлэх хугацаа дууссан тохиолдолд), жирэмсэн, хүүхэд төрүүлсэн, хүүхэд асрахтай холбоотой чөлөөнөөс буцаж ирсэн тохиолдлыг өөр өөр байдлаар зохицуулдаг.

Дүрэм журмаар бол²⁴ тухайн хэсэгт (мөрдөн байцаах зөвлөлөөс бусад) / танхим / нарийн мэргэжлийн чиглэлээр үйлдсэн хэргүүдийн дунджийг дараах байдлаар тодорхойлж тооцдог - хэсэг / танхим / нарийн мэргэшлийн хүрээнд бүх шүүгчдийн дунд цахим хэлбэрээр хуваарилагдсан хэргүүдийн тоог нэмж, шүүгчдийн тоонд хуваана.

Жишээлбэл, Тбилиси хотын Иргэний хэргийн анхан шатны шүүхэд нарийн мэргэшсэн дөрвөн шүүгч байгаа ба (жишээ 1) нарийн мэргэшлийн хүрээнд цахимаар хуваарилагдсан болон боловсруулсан хэргийн тоо 271 хэрэг байгаа бол дундаж үзүүлэлтийг тооцоолохын тулд хэргийн тоог шүүгчийн тоонд хувааж үздэг - 271 хэрэг / 4 шүүгч, хариу нь дундаж үзүүлэлт 68 хэрэг байна.

Шинэ шүүгч Д энэ албан тушаалд томилогдох үед (өөр шүүх рүү шилжсэн, эсхүл шилжүүлэх хугацаа дууссан); мөн шүүгч жирэмслэлт, хүүхэд төрүүлэх, хүүхэд асрахтай холбоотой амралтаас буцаж ирсэн бол энэ шүүгчид хуваарилсан хэргийн тоог нарийн мэргэшсэн шүүгчид хуваарилсан хэргийн дундаж үзүүлэлтийг тэнцүүлэх зорилгоор (68 хэрэг) шүүгч Д-д холбогдох хэргийн хуваарилалтын үзүүлэлтийг 200% -аар нэмэгдүүлнэ.²⁵ Энэ нь шүүгч Д-д хуваарилагдсан хэргийн тоо (300% ачааллын үзүүлэлт) дундаж үзүүлэлтийг давж гарах хүртэл ижил ачаалалтай бусад шүүгчидтэй харьцуулахад хэргийн тоог гурав дахин нэмэгдүүлсэн гэсэн үг юм.

Цахим хэрэг хуваарилах журамд хувь хэмжээгээр тооцсон дундаж үзүүлэлтийн оронд "хэргийн дундаж тоо" гэсэн нэр томъёог хэргэлдэг. Хэсэг / танхим / нарийн мэргэшсэн шүүгчдийн хуваарилалтын хувь тэнцүү (ижил) байх тохиолдолд хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй журам шударга байх болно. Гэсэн хэдий ч бүх хэсгүүд / танхимууд / нарийн мэргэшлүүд тэгш хуваарилалтын үзүүлэлттэй шүүгчтэй байх магадлал бага тул хэргийн тооны дундаж үзүүлэлтийг ачааллыг эзлэх хувьтай харьцуулан тогтоох нь зүйтэй юм.

Саяхан албан тушаалд томилогдсон (өөр шүүхэд шилжсэн, шилжүүлгээс буцсан), жирэмслэлт, хүүхэд төрүүлэх, хүүхэд асрах чөлөө авсан шүүгчийн хувьд цахим хэрэг хуваарилах журмын дагуу хэргийн хуваарилалтын хувь хэмжээг тухайн тохиолдлын тооны

²⁴ Гүржийн Шударга ёсны дээд зөвлөлийн Шийдвэрийн дугаар 1 / 56-2017, 5.10 дугаар зүйл.

²⁵ Шийдвэрийн дугаар. Гүржийн Шударга ёсны дээд зөвлөлийн 1 / 263-2018.

<http://hcoj.gov.ge/files/pdf%20gadacyvetilebebi/gadawvyetilebebi%202018/263-2018%20001.pdf> хаягаар авах боломжтой (2018 оны 11-р сарын 30-нд хандсан).

дундаж үзүүлэлт хүртэл 200% -иар нэмэгдүүлдэг.

1-р жишээнд үндэслэн мөрдөж байгаа журмын дагуу хэргийг хуваарилахаас өмнө дундаж үзүүлэлт 68 тохиолдол байна; хэсэг / танхим / нарийн мэргэшсэн 4 шүүгчийн дөнгөж 2 нь л 100% ачааллын үзүүлэлттэй байна.

Шүүгчид	Хуваарилалтын үзүүлэлт	Хуваарилсан хэргийн тоо	Хэргийн дундаж тоо
Шүүгч А	20%	20	$(20+100+101+50)/4= 68$
Шүүгч Б	100%	100	
Шүүгч В	100%	101	
Шүүгч Г	50%	50	
	НИЙТ	271	

Жишээ 2

Одоо мөрдөгдөж буй журмын дагуу бусад Б, В шүүгчдийн 100% ачаалалтай харьцуулан шинэ шүүгч Д-ийн хэргийн тоог гурав дахин нэмэгдүүлэхэд, дараа нь ч гэсэн тодорхой тооны хэрэг хуваарилсан үед (жишээ 3), Д шүүгчид хуваарилагдсан хэргийн тоо дундаж үзүүлэлтэд (ойролцоогоор 88 хэрэг) хүрэх үед Б, В шүүгчид хуваарилсан хэргийн тоо ойролцоогоор 130-131-д хүрнэ. Цахим хэргийг хуваарилах журмын дагуу Д шүүгч хэргийг дунджид хүрэх үед түүний нэмэгдэл хуваарилалтын үзүүлэлтийг болиулж, хэвийн (100%) хуваарилалтын үзүүлэлт рүү шилжүүлэх ёстой.

Иймд Б, В, Д шүүгчдэд хуваарилсан хэргийн тоо 3-аас хэтрэхгүй байх тохиолдолд цахим хэрэг хуваарилах журмын шаардлагыг үл харгалзан шинэхэн шүүгч Д-д томилсон хэргийн тоо болон Б, В шүүгчдийн хоорондын зөрүү нь ойролцоогоор 41 хэрэг байна. Хүчин төгөлдөр тэгшитгэлийн дагуу энэ зорилгод хүрэх бараг боломжгүй юм.

Шүүгчид	Хуваарилалтын үзүүлэлт	Хуваарилсан хэргийн тоо	Хүлээгдэж буй хэргүүд (Жишээ 2-н хэрэг + шинэ хуваарилсан хэргүүд)	Хэргийн дундаж тоо
Шүүгч А	20%	6.0	26.0	87.8
Шүүгч Б	100%	29.8	129.8	
Шүүгч В	100%	29.8	130.8	
Шүүгч Г	50%	14.9	64.9	
Шүүгч Д	300%	89.5	89.5	
		нийт: 170		

Жишээ 3

Гүрж улсын Дээд шүүхийн Мэдээлэл технологи, хөгжүүлэлтийн бүлгийн даргад амаар тайлбарласанчлан хэргийн дундаж үзүүлэлтийг нэг удаа биш харин аажим аажмаар тодорхойлж, шинэ шүүгчийг албан тушаалд томилох үед гарсан өгөгдөл дээр үндэслэн тодорхойлно (дууссан хэргийг нийт хэргийн тооноос хасна). Бүртгэгдсэн хэргийг хасаад, хэргийг шүүгч Д-д нэмэгдсэн (300%) үзүүлэлтээр хуваарилах замаар уг программ нь хэргийн дундаж үзүүлэлтийг аажмаар тооцоолно гэж таамагласан ч, шүүгч Б, В, Д нарт оноосон хэргүүд 3 хэргийн зөрүүнд хүрэх боломжгүй хэвээр байна. А, Б, В, Г шүүгчид тодорхой тооны хэргийг шийдвэрлэж байх үед, ижил нарийн мэргэшлийн шүүгч нар хэд хэдэн хэргийг

дуусгах тул энэ ерөнхий зурагт ямар ч нөлөө үзүүлэхгүй.²⁶

Цахим хэрэг хуваарилах журам нь шүүгчийн нэмэгдсэн ачааллын үзүүлэлтийг хэн цуцалж байгааг тодорхойлдоггүй нь анхаарал татаж байгаа юм. Тогтоосон практикийн дагуу шүүгчийн ачаалал нэмэгдэх хувийн үзүүлэлтийг программист автоматаар идэвхжүүлж / идэвхгүй болгодог. Энэ нь мэдээж сөргөөр үнэлэгдэнэ. Эдгээр үйлдлүүдийг программ өөрөө гадны үйлдлүүдгүйгээр гүйцэтгэх шаардлагатай.

2.3. Шүүгчийн амралт, албан ёсны томилолт болон түр зуурын хөдөлмөрийн чадвар алдалтын үеийн хэрэг хуваарилалт

Цахим хэрэг хуваарилах журмын ерөнхий дүрмийн дагуу албан ёсны харилцаа түдгэлзсэн үед (амралт, албан ёсны томилолт, түр зуурын хөдөлмөрийн чадвар алдалт, жирэмслэлт, хүүхэд төрүүлэх эсвэл хүүхэд асрах) шүүгчдэд хэрэг хуваарилдаггүй, гэхдээ дараах тохиолдлуудад үйлчилдэггүй:

а) Албан ёсны томилолт, түр зуурын хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хугацаа 5 хоногоос хэтрэхгүй, хуваарилсан хэргийг шалгах хугацаа 72 цагаас илүү байх;²⁷ ба

б) Процедурын хууль тогтоомжоор тогтоосон хуваарилагдах хэргүүд онцгой ангилалд багтдаг ба хууль ёсны нөхцлийг дагаж мөрдөх боломжтой тохиолдолд л ашиглах хэрэгтэй байдаг.²⁸

Шүүгчийн албыг түдгэлзүүлсэн тохиолдолд хэргийг санамсаргүй хуваарилах зарчмаар ижил мэргэжилтэй өөр шүүгчид шилжүүлж болно. Үүний шалтгаан нь хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны явцад хууль тогтоомжоор тогтоосон хугацааг зөрчих, эсхүл аливаа этгээдийн хууль ёсны эрх, ашиг сонирхолд халдаж болзошгүй хохирлоос зайлсхийх явдал юм. Дээрх процедурын үйл ажиллагааг гүйцэтгэсний дараа хэргийг шалгаж буй шүүгчид буцааж өгнө.²⁹

Шүүгчийн албыг түр хугацаагаар түдгэлзсэн үед (жирэмсний, хүүхэд төрүүлэх, хүүхэд асрах чөлөөтэй) дуусгавар болсон эсвэл өөр шүүхэд шилжих эсвэл тухайн шүүхийн өөр нэг тусгай хэсэг / танхимд шилжсэн тохиолдолд онцгой тохиолдлын хуваарилалтын журмын дагуу энэ шүүгчид томилогдох байсан хэргийг ижил мэргэшсэн өөр шүүгчид санамсаргүй байдлаар хуваарилна. Тухайн хэсэгт шүүгчийг өөр нарийн мэргэжилд шилжүүлсэн тохиолдолд түүнийг зөвхөн онцгой тохиолдлын хуваарилалтын дүрмийн дагуу тодорхой ангиллын хэргүүдэд хуваарилна.³⁰

Цаашилбал, цахим хэргийг хуваарилах журмын дагуу шүүгч 7 хоногоос бага хугацаагаар амралт эсвэл албан ёсны томилолтоор явсан эсвэл түр хугацаагаар хөдөлмөрийн чадвараа алдан албан үүргээ түр зогсоосон тохиолдолд, дүүргийн (хотын) шүүхийн шүүгчийн хэргийг албан тушаалаас нь түдгэлзүүлэхээс нэг өдрийн өмнө (ээлжийн үеэр шүүхэд өгсөн хэргийг эс тооцвол), давж заалдах шатны шүүх эсвэл дээд шүүхийн шүүгчийн албан тушаалаас түдгэлзүүлэхээс 5 хоногийн өмнө шүүгчид хэрэг хуваарилахгүй.

2018 оны 1-р сарын 8-ны³¹ өдөр цахим хэрэг хуваарилах журмын 4.14-т өөрчлөлт оруулсан бөгөөд "онцгой объектив нөхцөл" гэж тусгасан нь анхаарал татаж байна. Ийм нөхцөл байдлаас үзэхэд эдгээр тохиолдолд хяналтын хугацаа 72 цагаас хэтрэхгүй байвал

²⁶ Хавсралт 1-ийг үзнэ үү: "Ерөнхий шүүхэд хэрэг хуваарилах шинэ тогтолцооны эрх зүйн болон техникийн шинжилгээний талаар Гүржийн Шүүхийн Дээд зөвлөлийн санал, дүгнэлт". 7-р хэсэг.

²⁷ Гүржийн Шударга ёсны дээд зөвлөлийн Шийдвэрийн дугаар 1 / 56-2017, 4.14-р зүйл.

²⁸ Мөн тэнд 3.7-р зүйл

²⁹ Мөн тэнд 4.15-р зүйл

³⁰ Мөн тэнд 3.8-р зүйл

³¹ Жоржиа муж улсын Шударга ёсны дээд зөвлөлийн Шийдвэрийн дугаар 1 / 1-2018 тоот мэдээллийг авах боломжтой <http://hcoj.gov.ge/files/pdf%20gadacyvetilebebi/gadawyvetilebebi%202018/1-2018.pdf>, (2018 оны 11-р сарын 30-ны өдөр хандсан).

холбогдох шүүгчид хэрэг хуваарилдаггүй. Эдгээр нь гэнэтийн байдлаар үүсдэг гэр бүлийн болон хувийн шинж чанартай янз бүрийн нөхцөл байдал байж болзошгүй бөгөөд шүүгчийг ажлын байран дээрээ байх эсвэл албан үүргээ гүйцэтгэхэд саад болдог. Цахим хэрэг хуваарилах журам нь тусгай объектив нөхцөл байдлын боломжит хугацааг тодорхойлдоггүй боловч 2-3 хоногоос хэтрэхгүй боломжийн хугацаанд үргэлжлэх ёстой.

Мөн 2018 оны 2-р сарын 12-ны³² өдрийн нэмэлт, өөрчлөлтийн дагуу дээрх зүйлийн 14¹ дэх хэсгийг дараах байдлаар нэмж оруулав: шүүгчийн бүрэн эрхийн хугацаа дуусахаас 3 сарын өмнө 72 цагаас хэтрэхгүй иргэний, захиргааны болон эрүүгийн хэргээс бусад хэргийг түүнд томилохгүй. Энэхүү нэмэлт өөрчлөлт нь хууль тогтоомжийн насны хязгаараас болж бүрэн эрхийн хугацаа нь дуусгавар болох шүүгчид холбогдох хэргийг хуваарилах ажиллагааг зогсоход чиглэгдсэн байна. Гэсэн хэдий ч, цахим хэргийг хуваарилах журамд сүүлд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтийн дагуу дээрх дүрэм нь 3 жилийн хугацаатай шүүгчдэд хамаарахгүй.³³

5.16-д зааснаар хэрэв бүрэн эрхийн хугацаа дууссанаас хойш 3 сарын дотор өмнөх шүүгч ижил албан тушаалд томилогдсон бол түүний албан тушаал нь дуусгавар болсны дараа ижил мэргэжилтэй бусад шүүгчдэд санамсаргүй байдлаар хуваарилагдсан урьд ажиллаж байсан хэргүүдээ шүүгчид буцаан авна.

2.4. Цахим системийн түр зогссон үеийн хэрэг хуваарилалт

Цахим системийг үр ашигтай ажиллаж байгаа нь хэрэг хуваарилалтын шинэ журам зөв ажиллаж байгаатай шууд холбоотой. Систем түр завсарлахад баримтлах дүрэм нь хууль тогтоомжийн дагуу ба хууль бус тогтоомжийн дэд актаар зохицуулах нь чухал юм. Үүнтэй ижил зөвлөмжийг Венецийн Комисс өгсөн байна.³⁴

Цахим хэрэг хуваарилах журмын дагуу шүүхийн бүртгэлийн эрх бүхий албан тушаалтан дараах тохиолдолд дарааллын дагуу хэргийг цахим программгүйгээр тараах эрхтэй.

- Цахим системийн түр зуурын завсарлага 2 хоногоос илүү хугацаагаар үргэлжилсэн;
- Захиргааны зөрчлийн хэргийг яаралтай шалгаж, шалгах хугацаа нь 24, 48 эсвэл 72 цаг байх, харин цахим системийн уналт 3 цагаас илүү хугацаагаар үргэлжилсэн; ба
- Дээрх журамд тусгагдаагүй цахим систем дэх аливаа дутагдал.³⁵

Цахим систем унасан (доголдсон) үед шүүхийн дарга, дэд дарга, хэсгийн / танхимын тэргүүн эсвэл шүүхийн бүртгэлийн эрх бүхий албан тушаалтан нь Гүрж улсын Хууль зүйн дээд зөвлөлийн Удирдлагын газар, Ердийн шүүхийн Нийтийн эрх зүйн хуулийн этгээдийн хэлтэс болон цахим системийн үр ашигтай ажиллагааг хариуцдаг этгээдэд мэдэгдэнэ. Мэдэгдлийг холбогдох актад тусгасан болно.

Цахим системийн түр зуурын уналтад хариу өгөх нь Ердийн шүүхийн Нийтийн эрх зүйн хуулийн этгээдийн хэлтэс, цахим системийг үр ашигтай ажиллуулах тухайн хүний үүрэг юм. Холбогдох мэдээллийг Гүрж улсын Шударга ёсны дээд зөвлөлийн Удирдлагын хэлтэст, холбогдох шүүхийн дарга, дэд дарга эсвэл хэсэг / танхимын тэргүүнд ирүүлнэ.

Цахим системийг түр хугацаагаар зогсоох асуудал шийдэгдсэн тохиолдолд шүүхийн

³² Жоржиа муж улсын Шударга ёсны дээд зөвлөлийн Шийдвэрийн дугаар 1 / 94-2018 тоот, <http://hcoj.gov.ge/files/pdf%20gadacyvetilebebi/gadawyvetilebebi%202017/92.pdf>, (2018 оны 11-р сарын 30-ны өдөр хандсан).

³³ Жоржиа муж улсын Шударга ёсны дээд зөвлөлийн Шийдвэрийн дугаар 1 / 213-2018 тоот, <http://hcoj.gov.ge/files/pdf%20gadacyvetilebebi/gadawyvetilebebi%202018/213.pdf>, (2018 оны 11-р сарын 30-ны өдөр хандсан).

³⁴ Венецийн Комисс CLD – AD 2014, пар. 80, эндээс харах боломжтой (2018 оны 11-р сарын 30-ны өдөр хандсан). [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2014\)031-geo](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2014)031-geo),

³⁵ Гүржийн Шударга ёсны дээд зөвлөлийн Шийдвэрийн дугаар 1 / 56-2017, 8.2.

бүртгэлийн эрх бүхий албан тушаалтан Гүрж улсын Шударга ёсны дээд зөвлөлийн Удирдлагын хэлтэст тайлбар өгч, тухайн албан тушаалтанд хуваарилсан хэргүүдийн талаар мэдээлнэ. Үүний дараа дарааллын дагуу хуваарилагдсан хэргийг цахим программд “цахим бүртгэлгүй” гэж тэмдэглэнэ.

2.5. Хэрэг хуваарилах үед Шүүхийн дарга хөндлөнгөөс оролцох эрсдэл

Хэргийг цахимаар хуваарилахын хамгийн чухал эерэг талуудын нэг нь шүүхийн дарга нарыг хэргийн хуваарилалтаас хол байлгах боловч цахим хэрэг хуваарилах журмын дагуу тэд үйл явцад нөлөөлөх чухал хөшүүргийг хадгалсаар байна.

➤ Шүүхийн бүрэлдэхүүнийг нарийн мэргэжлийн хүрээнд тодорхойлон хувь хүний үзэл бодлын дагуу өөрчлөх

Ердийн шүүхийн Органик хуульд 2-оос илүү шүүгчээс бүрддэг, маш их ачаалалтай дүүрэг (хотын) шүүхэд, шүүгчдийн нарийн мэргэшлийг нэвтрүүлэх эсвэл Гүрж улсын Шударга ёсны дээд зөвлөлийн шийдвэрээр мэргэшсэн шүүхийн бүрэлдэхүүн байгуулах боломжтой гэж заасан байдаг.³⁶ Нарийн мэргэжлийн чиглэлийг зөвхөн Шударга ёсны дээд зөвлөлийн шийдвэрээр давж заалдах шатны шүүхэд оруулж болно. 2018 оны 4-р сарын 30-ны өдрийг хүртэл нарийн мэргэшлийг зөвхөн Тбилиси хотын шүүхэд хэрэгжүүлсэн бөгөөд Шударга ёсны дээд зөвлөлийн захиалгаар 4-р сарын 30-ны өдөр Тбилисийн давж заалдах шатны шүүхэд³⁷ танилцуулсан.

Хуульд шүүгчдийн нарийн мэргэшлийг тодорхойлох шүүхийн даргын эрх мэдлийг зохицуулаагүй боловч, тогтоосон практикт заасны дагуу Тбилиси хотын шүүхийн дарга үүнийг журамд нийцүүлэн тодорхойлдог. Энэ нь цахим программ тодорхой мэргэшсэн, нарийн мэргэшсэн шүүгчдийн дунд хэрэг хуваарилж байхад аль шүүгч бүрэлдэхүүнд орохыг шүүхийн дарга бүрэн шийдвэрлэнэ. 2018 оны 4-р сарын 30-ны өдрийн Шударга ёсны дээд зөвлөлийн шийдвэрээр Тбилисийн давж заалдах шатны шүүхийн даргад ижил эрх мэдлийг олгосон. Ийм эрх мэдэл нь хэргийг хуваарилахад шүүхийн дарга хөндлөнгөөс оролцох бодит эрсдэлийг бий болгодог гэж үзэж байна.³⁸ Жишээлбэл, улс, бизнес, хувийн ашиг сонирхлын холбогдолтой хэргийн төрөлжсөн нарийн мэргэшил байгаа бөгөөд шүүхийн дарга нь тэр нарийн мэргэшлийг хүссэн шүүгч нартай хамт нэг хэлбэрээр бүрдүүлэх үед тэр нарийн мэргэшлийн хүрээнд хуваарилагдсан хэргийн үр дүнд мэдэгдэхүйц нөлөө үзүүлэх бодит боломж нээгдэнэ.³⁹

➤ Хэсэг бүрдүүлэх

Эдгээр хэргийг ганц шүүгч биш, харин гурван шүүгчээс бүрдсэн бүрэлдэхүүн хянавал эдгээр тохиолдлууд нь анхаарал татахуйц юм. Сүүлчийн хэрэгт дүүргийн (хотын) шүүхэд тус дарга нь уг хэргийг анх шалгаж байсан шүүгчийн оролцоогүйгээр шүүхийн бүрэлдэхүүнийг тодорхойлдог. Цахим хэрэг хуваарилах журамд энэ өөрчлөлтийг 2017 оны 7-р сарын 24-ний өдөр шилжүүлсэн нь анхаарал татаж байгаа юм байна.⁴⁰ Үүнээс өмнө, материалыг хүчин төгөлдөр мөрдөж байх үед цахим систем нь хэргийг хянан шалгахад шаардлагатай шүүгчдийн тоог сонгодог байсан. Дээр дурдсан захирамж нь Гүрж улсын

³⁶ Гүрж улсын нийтлэг шүүхийн тухай Органик хууль, 30.2.

³⁷ Гүрж муж улсын Шударга ёсны дээд зөвлөлийн 1 / 176-2018 тоот шийдвэрийг холбоосоор харна уу <http://hcoj.gov.ge/files/pdf%20gadacyvetilebebi/gadawyvetilebebi%202018/176-2018.pdf>.

³⁸ Хараат бус, ил тод шүүх засаглалын эвслийн талаархи мэдэгдлийг сайтаас авна уу: <http://gdi.ge/ge/news/koalicia-mixeil-chinchaladzisatvis-uflebamosilebis-gazrdas-saqmeta-shemtxeviti-ganawilebis-principis-saftxed-afasebs.page>, (2018 оны 11-р сарын 30-нд хандсан)

³⁹ Хавсралт 1-ийг үзнэ үү: "Ерөнхий шүүхэд хэрэг хуваарилах шинэ тогтолцооны эрх зүйн болон техникийн шинжилгээний талаар Гүржийн Шүүхийн Дээд зөвлөлийн санал, дүгнэлт". 5-р хэсэг (а).

⁴⁰ Гүрж муж улсын Шударга ёсны дээд зөвлөлийн Шийдвэрийн дугаар 1 / 243-2017 тоот, (2018 оны 11-р сарын 30-ны өдөр хандсан). <http://hcoj.gov.ge/files/pdf%20gadacyvetilebebi/gadawyvetilebebi%202017/243-2017.pdf>

Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд⁴¹ нийцэж байгаа боловч даргын бүрэн эрх нь хэргийн үр дүнд нөлөөлөх бодит эрсдэлийг агуулдаг гэж үзэж байна. Үүний дагуу Гүржийн Иргэний хууль, Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг Гүржийн Ардчилсан Санаачилга (ГАС) боловсруулж, Гүржийн парламентад өргөн барьсан байна.⁴²

Давж заалдах болон кассацын хэргийн талаарх цахим хэрэг хуваарилах журам нь даргалагч шүүгч / илтгэгч шүүгч нарт хэрэг хуваарилах журмыг тодорхойлдог бөгөөд хэсэг / танхим бүрдүүлэх зохицуулалттай байдаггүй.⁴³ Энэ хэсэгт 2017 оны 12-р сарын 18-ны өдөр нэмэлт өөрчлөлт оруулсан.⁴⁴ Анхны тайлбартаа шүүхүүдийг тодорхойлоогүй бөгөөд зөвхөн шүүхийн бүрэлдэхүүн хянах хэргийг дурдсан байна. Цаашилбал, цахим систем нь хэсэг / танхимын бүрэлдэхүүнээс шаардлагатай тооны шүүгчдийг (ШЕДЗ-ийн гишүүн биш шүүгч) нэмж сонгосон. Шүүхийн дарга шүүгчдийг нарийн мэргэшлийн хүрээнд хялбархан шилжүүлж болдог тул дарга тодорхой шүүгч томилох замаар хэсэг бүрдүүлэхэд хөндлөнгөөс оролцох магадлал өндөр байгаа нь шүүх ажиллагааны шударга байдалд нөлөөлнө.

Цахим системээр шүүхийн бүрэлдэхүүн үүссэн нь хэргийг хойшлуулахад хүргэж болзошгүй гэсэн Хууль зүйн дээд зөвлөлийн аргумент⁴⁵ үндэслэлгүй юм, учир нь хэрэг хуваарилах шатанд авч үзээгүй, хэргийг бэлтгэх, хянан шийдвэрлэхэд хуульд заасан хугацаа хангалттай байдаг. Шүүхийн бүрэлдэхүүний бат бөх байдлын тухайд, шүүхийн бүрэлдэхүүний "тогтвортой" байдлыг Гүржийн хууль тогтоомжид заагаагүй байна. Тбилисийн давж заалдах шатны шүүхийн бүрэлдэхүүн нь шүүгчид хоорондоо тохиролцсоны үр дүнд гарсан бөгөөд хүссэн үедээ өөрчилж болно.⁴⁶

➤ Шүүгчийн ээлжийн хуваарь

Шүүхийн даргын захирамжаар үүрэгт шүүгчдийн ээлжийн хуваарийг бэлтгэдэг. Ажлын болон ажлын бус цагаар үүрэг гүйцэтгэдэг шүүгч нь ихэвчлэн мэргэшлийн зарчим болон санамсаргүй сонголтоос үл хамааран 72 цагаас хэтрэхгүй эрүүгийн болон захиргааны хэргийг хянана.

Ээлжийн хуваарийг бэлтгэх журмыг хуульд заагаагүй нь шүүхийн дарга субъектив шалтгаанаар илүүд үздэг шүүгчдэд ээлжийн хуваарь гаргах боломжтой байгааг илтгэж байгаа юм. Үүнээс гадна ээлжийн хуваарийг сарын эхээр бэлдэж, нэг сарын хугацаанд хүчин төгөлдөр болдог ба хууль сахиулах байгууллагуудад шүүхэд хандах уян хатан байдлыг өгдөг тул хэргийг хянан шийдвэрлэх үүрэгтэй шүүгчийг тодорхойлох боломжгүй гэсэн үндэслэл нь үнэмшилтэй биш юм. Мөн мөрдөн байцаах ажиллагааны явцад иргэний үндсэн эрхийг хязгаарлахтай холбогдуулан эрэн сурвалжлах, мөрдөн байцаалтын ажиллагаа, шуурхай эрэл хайгуулын ажиллагааг хүссэн албан тушаалтнуудад өгөх боломжтой.⁴⁷

➤ Шүүгч нарт хэргийг шалгахад өгөх зааварчилгаа

Зарим эрсдэлүүд нь шүүхийн дарга шүүгчид тухайн шүүх дотор бусад мэргэшлийн

⁴¹ Гүржийн Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хууль, 26.2. эндээс харна уу.

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/29962?publication=127> (2018 оны 11-р сарын 30-нд хандсан).

⁴² ГАС-ын хууль тогтоомжийн санал. Мэдээлэл авах боломжтой: <https://info.parliament.ge/#law-drafting/16334> (2018 оны 11-р сарын 30-нд хандсан).

⁴³ Гүржийн Шударга ёсны дээд зөвлөлийн Шийдвэрийн дугаар 1 / 56-2017, 4.9-р зүйл.

⁴⁴ Гүрж муж улсын Шударга ёсны дээд зөвлөлийн 1 / 326-2017 тоот шийдвэрийг дараах хаягаар авах боломжтой. (2018 оны 11-р сарын 30-нд хандсан) http://hcoj.gov.ge/files/pdf%20gadacyvetilebebi/qadawyvetilebebi%202017/326_.pdf,

⁴⁵ Хавсралт 1-ийг үзнэ үү: "Ерөнхий шүүхэд хэрэг хуваарилах шинэ тогтолцооны эрх зүйн болон техникийн шинжилгээний талаар Гүржийн Шүүхийн Дээд зөвлөлийн санал, дүгнэлт". 5-р хэсэг (b).

⁴⁶ Мөн тэнд. 5 (c) хэсэг.

⁴⁷ Хавсралт 1-ийг үзнэ үү: "Ерөнхий шүүхэд хэрэг хуваарилах шинэ тогтолцооны эрх зүйн болон техникийн шинжилгээний талаар Гүржийн Шүүхийн Дээд зөвлөлийн санал, дүгнэлт". 5-р хэсэг (d).

хэсгийн хэргийг шалгах даалгавар өгөх; тойргийн шүүгчид өөрийнхөө харьяаллаас гадуурх хэргийг хянан шалгах зааварчилгаа өгөх; дүүргийн (хотын) шүүхийн шүүгчид тойргийн шүүгчийн хэргийг хянан шалгах зааварчилгаа өгөх эрх мэдэлтэй холбоотой. Гэхдээ энэ дүрэм нь Ердийн шүүхийн тухай Гүрж улсын Органик хуулиар зохицуулагддаг тул цахим хэрэг хуваарилах журамтай шууд хамааралгүй юм. Хуулийн 30.5-д “шударга ёсыг хэрэгжүүлэх хугацааг хойшлуулахаас урьдчилан сэргийлэх” зорилтод тусгасан бөгөөд “зөвшөөрөл” авах шаардлагатай гэж заасан хэдий ч дээр дурдсан заалтууд хэр зэрэг шүүгчид үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс хангалттай, найдвартай хамгаалж чадах нь маргаантай байна.

2017 оны 7-р сарын 24-ний өдрийн 1/243 тоот шийдвэрээр хэсэг / танхимын тэргүүн нар, мөн 2017 оны 12-р сарын 27-ны өдрийн 1/329 тоот шийдвэрээр дэд дарга, хэсэг / танхимын тэргүүн нар шүүгчид хуваарилагдсан хэргийн тоог харах боломжтой ба систем түр зуур тасалдсан тохиолдолд шүүгчийн дарааллын дагуу хэргийг хуваарилан үүнийг даван туулж болно.

Дээр дурдсан журамд өөр нэг өөрчлөлтийг 2018 оны 1-р сарын 8-ны өдөр хийсэн нь компьютерын систем түр хугацаанд ажиллахаа больсон үед шүүхийн дарааллын дагуу хэргийг хуваарилах ажиллагааг шүүхийн бүртгэлийн холбогдох эрх бүхий албан тушаалтанд даалгасан, харин шүүхийн дарга, дэд дарга, хэсэг / танхимын дарга нар зөвхөн хуваарилагдсан хэргийг үзэх эрхээ хадгалан үлдсэн. Энэ өөрчлөлтийг санаачлах үед Шударга ёсны дээд зөвлөлийн хуралдааны үеэр дарга нар хэрэг тараах ажилд оролцохгүй байх зорилготой байсан.⁴⁸ Гэсэн хэдий ч бидний үзэж байгаагаар энэ нь даргад албан ёсоор хариуцлагаас зайлсхийхээс гадна үйл явцад оролцохоос урьдчилан сэргийлэх үйлдэл байсан. Дарга нар шүүхийн бүртгэлийг, тухайлбал, даргаа томилсноор, хянан шалгадаг учир одоо байгаа практик нь даргад хэрэг хуваарилалтаас хол байгааг баталгаажуулж чадахгүй гэж бид үзэж байна. Тиймээс системийн алдаа гарсан үед шүүхийн дарга нарт шууд бус хяналт тавих хөшүүрэг байсаар байна.⁴⁹

3. Хэрэг хуваарилах хөтөлбөрийн техникийн тодорхойлолт ба тодорхойлсон асуудлууд

2017 оны 3-р сарын 23-ны өдөр Гүржийн Засгийн газар⁵⁰ Гүрж улсын Дээд шүүхийн дарга, Гүрж улсын Хууль зүйн сайдад хариуцлага тооцох ажлын хэсгийг байгуулсан. Ажлын бүлгийн үр дүн нь цахим хэрэг хуваарилах журмыг гурван сарын хугацаанд хийж боловсруулсан юм. 2017 оны 7-р сарын 1-ний өдөр цахим систем нь Рустави хотын шүүх болон Гүрж улсын Ердийн шүүхэд 2017 оны 12-р сарын 31-ний өдөр бета горимд ажиллаж эхэлсэн.

~~Хөтөлбөр нь бета горимд ажиллаж эхэлснээс хойш бид Шударга ёсны дээд зөвлөл, Гүрж улсын Дээд шүүх, Гүржийн Хууль зүйн яаманд техникийн бодлогыг нь авах хүсэлт гаргасан хэдий ч техникийн бодлого болон энэхүү баримт бичиг байгаа эсэх талаар тодорхой хариу ирээгүй байна. Хөжим нь программыг боловсруулж байх үед эсвэл бүрэн ашиглалтад орсны дараа ямар ч техникийн бодлого байхгүй байсан гэдгийг хувийн харилцааны үед баталсан.~~

Техникийн бодлогогүйгээр программ хангамж боловсруулж, цахим хэрэг хуваарилах журам нь программын талаар ямар ч зүйл хэлэхгүй байгаа нь тухайн программын чанарын талаар олон асуулт үүсгэдэг. Хөтөлбөр, программын алгоритм, техникийн тодорхойлолт,

⁴⁸ 2018 оны 1-р сарын 8-ны өдөр Гүржийн Шударга ёсны дээд зөвлөлийн хуралдаан болсон болно.

⁴⁹ Хавсралт 1-ийг үзнэ үү: "Ерөнхий шүүхэд хэрэг хуваарилах шинэ тогтолцооны эрх зүйн болон техникийн шинжилгээний талаар Гүржийн Шүүхийн Дээд зөвлөлийн санал, дүгнэлт". 5-р хэсэг (e, f).

⁵⁰ Гүржийн Засгийн газрын Нарийвчлалын дугаар 145-2017 тоот, (2018 оны 4-р сарын 20-ны өдөр хандана уу). <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/3616935>.

үзүүлэлт, үндэслэлтэй ба үйл ажиллагааны элементүүдийг ашиглах хэрэгслийг нарийвчлан тодорхойлсон өмнө бичигдсэн баримт байхгүй байсан бол - программын алгоритм нь цахим хэрэг хуваарилах журамд нийцсэн болохыг хэрхэн тогтоосон; эсхүл гадны ажиглагч тухайн программыг буруу гэж үзсэн тохиолдолд тухайн программ хангамжийг хариуцсан бүлгийн хариуцлагын асуудлыг юун дээр тулгуурлан дэвшүүлж болох нь тодорхойгүй байна.

Хяналтын эхний шатанд ийм ажил байхгүй тул техникийн бодлогыг авах боломжгүй байсан тул уг хөтөлбөрийг газар дээр нь судалж, техникийн тодорхойлолт, чиг үүргийг Гүржийн Дээд шүүхийн Мэдээлэл технологийн хөгжлийн групп танилцуулсан. Танилцуулгын үеэр программын техникийн үзүүлэлтүүдийг амаар тайлбарласан бөгөөд хэрэглэгчийн функцууд болон тэдгээрийн интерфэйсийг туршилтын профайлаас үзсэн.

Хожим нь Гүрж улсын Дээд шүүх техникийн бодлого гэгддэг цахим системээр хэрэг автоматаар хуваарилах тухай функциональ тодорхойлолтын баримт бичгийг өргөн барьсан. Энэ нь программын техникийн талыг, хэрэг хуваарилалтын захиргааны модулийг, янз бүрийн хэрэглэгчдийн үүрэг ролийг нарийвчлан харуулсан байсан.

3.1. Хэрэг хуваарилах цахим программын техникийн үзүүлэлтүүд

Программ хангамжийн орчинг Microsoft Windows Forms бөгөөд Net Framework 4.5. DevExpress WinForms v.17 ашиглан C# программчлалын хэлээр боловсруулсан. Цахим хуваарилалтын систем бол цоо шинэ программ биш юм. Түүний модуль зөвшөөрлийн функцтэй хуваарилалтын программд суурилсан (нэгтгэсэн) бөгөөд ингэснээр хуваарилалтын модульд бие даасан (тусдаа) зөвшөөрөл авах шаардлагагүй болно.

Цахим программын томоохон шинэлэг зүйл бол хэргийг санамсаргүй хуваарилах модуль (санамсаргүй тоо үүсгэгч) бөгөөд тухайн программыг санамсаргүй байдлаар сонгосон шүүгчид хэргийг хүлээлгэн өгөх боломжийг олгодог. Энэ программ нь Майкрософтын стандарт санамсаргүй үйл ажиллагаа (Майкрософтын "санамсаргүй тоо үүсгэгч") ашигладаг бөгөөд энэ нь мэргэжлийн бус, харьцангуй найдваргүй юм. Мөрийтэй тоглоомын бизнесүүд (жишээ нь мэргэжлийн казино) нь мэргэжлийн, найдвартай, төлбөртэй "санамсаргүй" функцийг ашигладаг.

Хэрэг хуваарилах хөтөлбөрийн гол бэрхшээл бол түүний үндсэн модульд аюулгүй байдал дутагдаж байгаа явдал юм. Ямар ч программын өөрчлөлт нь (программын алгоритмыг өөрчлөх, янз бүрийн хэрэглэгчдийн үйл ажиллагааг нэмэгдүүлэх / бууруулах, шинэ хэрэглэгч нэмэх гэх мэт) түлхүүр эзэмшигч бүрийн зөвшөөрөл шаарддаг, системийг битүүмжлэх түлхүүр болох нууц үг (олон шатлалтай) аюулгүй байдлыг хангах түгжээ байхгүй байна. Баталгаагүй программ нь программын техникийн засвар хариуцсан бүлэг ямар ч үед программын хэрэг хуваарилалтыг хянах боломжтой бөгөөд тодорхой хэргийг тодорхой шүүгчид томилох боломжтой гэсэн сэтгэгдэл үлдээдэг. Жишээлбэл, хэрэг санамсаргүй хуваарилах шатанд шилжихээс өмнө (урьдчилан хяналт) урьд нь бичсэн алгоритм дээр үндэслэн шинэ хэрэглэгч үүсгэн тодорхой хэргийг тодорхой шүүгчид томилон хэсэг хугацааны дараа энэ хэрэглэгчийг цуцалбал ийм хэрэглэгч байсан эсэхийг баталгаажуулах боломжгүй болно.

Ийм гажуудлаас урьдчилан сэргийлэхийн тулд программыг баталгаажуулах олон товчлуурын системийг ашиглах олон улсын шилдэг туршлага байдаг. Хамгийн сайн дадлага бол дараах байдалтай байна: програм шалгагдсан байх; системийн алгоритм, системд хадгалагдсан мэдээлэл, бүх хэрэглэгчид, тэдгээрийн чиг үүргийг шалгаж үздэг байх; программыг битүүмжилсэн бөгөөд программд өөрчлөлт хийх шаардлагатай бол бүх гол эзэмшигчээс зөвшөөрөл авдаг байх; программд өөрчлөлт оруулсны дараа системийг дахин битүүмжилсэн байр.

Мэдээлэл технологийн хөгжлийн группийн мэдээлж байгаагаар цахим программ нь

бараг долоо хоног бүр шинэчлэгддэг. Энэ нь бага хэмжээний техникийн шинэчлэлт, программын шинэчлэл нь Шударга ёсны дээд зөвлөлийн цахим хэрэг хуваарилах журамд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтөөс хамаарч байна. Энэ механизм нь яг одоогоор тодорхойгүй байгаа бөгөөд программыг шинэчлэх зөвшөөрөл хэн олгосон бэ гэдэг нь тодорхойгүй байна.

3.2. Хэрэг хуваарилалт

Шүүхэд гаргасан нэхэмжлэл, эсэргүүцэл, өргөдөл болон бусад баримт бичгийг бүртгэлийн дугаар өгөн талуудад мэдэгддэг. Үүний дараа баримт бичгийг бүртгэлийн ажилтан албан ёсоор шалгаж, ирүүлсэн баримт бичиг нь хууль тогтоомжийн шаардлагад нийцсэн бол сканердаж, цахим программд байршуулна. Баримт бичгийг байршуулсны дараа бүртгэлийн ажилтан өөрөө тухайн хэргийг мэргэшлийн дагуу хуваарилж, хэрэг хуваарилах журмыг сонгодог: санамсаргүй хуваарилалт, онцгой тохиолдлын хуваарилалт, ээлжийн хуваарилалт зэрэг. Онцгой тохиолдлын хуваарилалтыг сонгоход албан тушаалтан аль шүүгчийг аль хэрэгт томилохыг заана. Ээлжийн хуваарилалтад ээлжийн хуваарийн дагуу шүүгчийг томилдог. Санамсаргүй хуваарилалтад программ өөрөө шүүгчийг сонгодог.

Цахим хэрэг хуваарилах журмын дагуу ижил мэргэшлийн / нарийн мэргэшлийн / хэсгийн / танхимын, ижил ачааллын хувийн үзүүлэлттэй шүүгчдэд томилогдсон хэргийн тоон зөрүү 3-аас хэтрэхгүй байх ёстой.

Шүүгчдэд хуваарилагдсан хэргийн тоог үзэх боломжтой шүүхийн дарга, дэд дарга, хэсэг / танхимын тэргүүн нар тодорхой цаг хугацаанд системд байршуулсан хэргийг аль шүүгч шүүх боломжтойг хялбархан тооцоолчихдог болохоор хэрэг хуваарилалт болон хэргийн үр дүнд нөлөөлж болно.

Жишээлбэл, тодорхой нарийн мэргэшлийн хүрээнд шүүгч А-д 25 хэргийг хуваарилсан; шүүгч Б-д 23, шүүгч В-д 21 юм уу 22 хэрэг хуваарилсан. Энэхүү хувилбараар хэргийг, магадгүй шүүгч В-д томилно гэдгийг урьдчилан харахад маш хялбар байдаг.

Ийм боломжоос урьдчилан сэргийлэхийн тулд хэргийг нэгэн зэрэг хуваарилах цаг хугацааг (жишээ нь өдөрт 2-3 удаа, нэг зэрэг) тодорхойлох шаардлагатай ба программ нь оруулсан болон бүртгэгдсэн тохиолдлын дарааллыг өөрчлөх ёстой. Энэ нь тодорхой хэргийг аль шүүгчид томилохыг тодорхойлоход хэцүү болгоно.

Цахим программд гүйцэтгэсэн бүх үйлдлүүдийг бүртгэдэг. Энэ нь программ нь бүх программын үйл ажиллагаа, түүний дотор шүүхэд бүртгэгдсэнээс хойш хийгдсэн бүх үйл ажиллагааны талаарх мэдээллийг хадгалдаг гэсэн үг юм. Программын аудит хийх үед эдгээр үйлдлийн он цагийн тухай мэдээлэл авах боломжтой байдаг. Энэ функцийг эергээр үнэлэх нь тодорхой боловч хэн программаас log гаргаж авах эрхтэй, ямар үндэслэлээр олгогдох ёстой, бүртгэлүүд цахим хэрэг хуваарилах журамд нийцэж байгаа эсэхийг хэн шалгаж болох вэ гэдгийг тодорхойлох нь чухал юм.

Цахим хөтөлбөрийн үйл ажиллагааг ажиглах нь хараахан дуусаагүй байгаа бөгөөд цаашдын боловсруулалт, сайжруулалтын шатанд байсан хэвээр байна. Үүнээс гадна түүний үр ашигтай, найдвартай ажиллагаатай шууд холбоотой хэд хэдэн чухал асуудлыг хууль тогтоомжийн зохицуулалтаас гадуур үлдээсэн болно.

3.3. Программын хэрэглэгчдийн төрөл

- Удирдах ажилтан / Шударга ёсны дээд зөвлөлийн Удирдлагын газар;

Системийг удирдах давуу эрх бүхий хэрэглэгч, ж.нь Шударга ёсны дээд зөвлөлийн Удирдлагын газар программ дээр хадгалагдсан мэдээллийг (Гүрж улс даяар) үзэж, дараах мэдээллийг (программтай холбоогүй) засварлаж болно:

- а) Тодорхой мэргэшсэн шүүхийн бүрэлдэхүүн / хэсэг / танхим / нарийн мэргэшлийн

шүүгчийн бүртгэлийн мэдээллийг бүртгэх, өөрчлөх, засварлах эсвэл дуусгах;

b) Бүртгэлийн мэдээллийг цуцлах; мөн

c) Шүүгчийн амралт, албан томилолт, түр зуурын хөдөлмөрийн чадвар алдалтын тухай мэдээллийг цахим системд оруулах;

- Шүүхийн дарга, дэд дарга, хэсэг / танхимын тэргүүн;

Шүүхийн дарга, дэд дарга, хэсэг / танхимын тэргүүн тус тусын шүүх дотор хуваарилагдсан хэргийг (үүнд бие даасан шүүгчдэд томилогдсон хэргийг оролцуулан) үзэж, хэргийг орлох шүүгчдийг сонгож болно.

- Үзэгч;

Үзэгчийн эрхтэй хэрэглэгч зөвхөн системд хадгалагдсан мэдээллийг харах боломжтой.

- Шүүхийн бүртгэл;

Шүүхийн бүртгэл нь тухайн шүүхэд ямар функц идэвхэжсэнээс хамаарч хэрэг хуваарилалтын хэсгийг үзэх боломжтой байдаг.

Дээрх хэрэглэгчдээс гадна системийн удирдлагын үүргийг гүйцэтгэдэг, цахим программд хадгалагдсан мэдээллийг (Гүрж улс даяар) үзэх программд шаардлагатай өөрчлөлт оруулах боломжтой техникийн бүлэг байдаг.

4. Зөвлөмж

- Цахим систем ажиллаж байснаа түр хугацаагаар зогссон бол холбогдох дүрмийг нарийвчлан зааж өгөх ёстой;

- Ердийн шүүхийн нарийн мэргэшлийн чиглэлээр мэргэшсэн шүүгчдийн бүрэлдэхүүнийг шүүхийн даргын зөвлөмжийн дагуу Шударга ёсны дээд зөвлөлөөр тогтооно;

- Цахим хэрэг хуваарилах журам нь шүүхийн даргад хэргийн хуваарилалтад хөндлөнгөөс оролцож, хэргийн үр дүнд нөлөөлөх боломжийг олгодог бүх эрхийг хязгаарлах ёстой;

- Цахим хэрэг хуваарилах журам нь шүүгчийг эргүүлэн татсан үед дахин ашиглагдаж байгаа тохиолдолд хэргийг дахин томилох журмыг зохих ёсоор тодорхойлж, Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай болон Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулсан байх ёстой;

- Шүүгч албан тушаалаа авсан тохиолдолд (шүүгчийг өөр шүүх рүү шилжүүлэх эсвэл шилжүүлгийн хугацаа дуусах үед), түүнчлэн шүүгч жирэмсний болон хүүхэд төрүүлэх, хүүхэд асрахтай холбоотой амралтаас ирсэн тохиолдолд, хувиар тооцсон дундаж үзүүлэлтийг цахим системээр хуваарилсан тохиолдлуудаас гадуур боловсруулсан нийт ажлын тоог тодорхойлоход ашиглах ёстой;

- Цахим хэрэг хуваарилах журам нь ээлжийн хуваарь, ээлжийн үргэлжлэх хугацаа, ээлжид өөрчлөлт оруулах журам боловсруулахтай холбоотой асуудлыг тодорхойлох ёстой;

- Оруулсан / бүртгэгдсэн хэргүүдийн дарааллыг өөрчилж байхад хэргийг нэгэн зэрэг тараах боломжийг хангах үүднээс цахим программд холбогдох өөрчлөлт оруулах шаардлагатай;

- Цахим программын үндсэн модулийг битүүмжилсэн байх ёстой; программын аливаа өөрчлөлтийг зөвхөн аюулгүй байдлын түлхүүр эзэмшигчийн зөвшөөрсний дагуу хийх ёстой тул тэдгээрийн аль нэгийг шүүхийн бус төлөөлөгч эзэмших ёстой;

- Төрийн албан тушаалтнуудын хөрөнгө мэдүүлгийн тайлан, шүүгчдийн өөрсдөө оруулсан жагсаалтад үндэслэн цахим программ нь шүүгчид эсвэл тэдний гэр бүлийн гишүүдэд аливаа төрлийн сонирхол бүхий компаниудыг бүртгэх ёстой бөгөөд ингэснээр холбогдох шүүгчид тухайн компани / байгууллагатай холбоотой хэргийг ямар нэгэн байдлаар хуваарилалтаас автоматаар хасагддаг;
- Шударга ёсны дээд зөвлөлийн гишүүд бие даасан шүүгчдэд томилогдсон хэргийн тоог харах эрхтэй;
- Цахим системийн ажиллагааг үнэлэх тогтолцоог нэвтрүүлэх ёстой; ба
- Холбогдох асуудал хариуцсан хүнийг (хэлтсийн дарга) Шударга ёсны дээд зөвлөлийн Удирдлагын газарт томилох ёстой.

5. Ердийн шүүхэд хэрэг хуваарилах шинэ тогтолцооны эрх зүйн болон техникийн шинжилгээний талаарх Гүрж улсын Шударга ёсны дээд зөвлөлийн санал, дүгнэлт

1. Судалгаанаас үзэхэд ердийн шүүхийн тогтолцоонд 29 шүүхээс ижил мэргэшлийн хоёр ба түүнээс дээш шүүгч бусад шүүх хуралдаанд оролцож болохгүй тул хэргийн санамсаргүй хуваарилалт нь зөвхөн найман шүүх дээр хэрэгжинэ.

Ийм үнэлгээ нь бодит байдалтай нийцэхгүй байна. Гали-Гулрипши, Очамчире-Ткварчелийн дүүргийн шүүхээс бусад бүх шүүх дээр хэргийг санамсаргүй байдлаар хуваарилах зарчим дээр үндэслэн хуваарилдаг бөгөөд эдгээр шүүхэд тусгайлан мэргэшсэн цорын ганц шүүгч байдаг. Үүнээс гадна, ганц шүүгч тойргийн шүүгчийн үүрэг гүйцэтгэдэг хотын захиргаанд санамсаргүй хуваарилах зарчим үйлчилдэггүй тул энэ байдлыг Гүржийн ердийн шүүхэд цахим системээр дамжуулан хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны журмын 3.1.а)-д тусгасан болно. Бусад бүх шүүх дээр зохих тооны тусгайлан мэргэшсэн шүүгчид байдаг. Тэдний мэргэшлийг Шударга ёсны дээд зөвлөлийн шийдвэрийн дагуу тодорхойлдог эсхүл Гүрж улсын ердийн шүүхийн Органик хуульд үндэслэн шүүхийн даргын гаргасан бусад мэргэшсэн тусгай бүрэлдэхүүнд (шүүхийн хэсгүүд) хэргийг хянан шалгах үүрэг өгсөн. Үүний дагуу санамсаргүй хуваарилалтын зарчимд үндэслэн хэргийг шүүгчдэд хуваарилдаг.

2. 2017 оны 12-р сарын 31-ний өдрөөс эхлэн бүх шүүх дээр энэхүү журам бүрэн хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбогдуулан Гүрж улсын Ердийн шүүхэд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг цахим системээр хянан шийдвэрлэх журамд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтийн талаар дурдах нь зүйтэй. Цахим систем ашиглалтад орж эхлэх үед практикт тодорхойлсон дутагдлыг арилгахад шаардлагатай өөрчлөлтийг журамд оруулах шаардлагатай болсон. Журмыг боловсруулахад эдгээр дутагдлыг урьдчилан харах боломжгүй байдаг. Үүний дагуу цахим систем ашиглалтад орсноор эхний шатанд журамд нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан. Энэ бол програмын үйл ажиллагааны эрх зүйн зохицуулалтын дутагдалтай холбоогүй үйл явц юм.

3. Судалгаанд Гүрж улсын ерөнхий шүүх дэх цахим системээр хэргийг автоматаар хуваарилах журмын дагуу онцгой тохиолдлуудыг авч үздэг, үүнд санамсаргүй хэрэг хуваарилалтын журам хамаарахгүй. Ийм хэрэг байгаа эсэх нь чухал ач холбогдолтой ба бүр шаардлагатай гэж үздэг. Гэсэн хэдий ч дээрх тохиолдлууд нь санамсаргүй хуваарилах зарчимд сөргөөр нөлөөлж, тодорхой хэргийг хянан шийдвэрлэх шүүгчийн хэн болохыг урьдчилан харахад харьцангуй хялбар болгодог гэж мэдэгдсэн.

Цахим хэрэг хуваарилах журам дахь онцгой тохиолдлууд нь ихэвчлэн жигд шинжтэй бөгөөд онцгой тохиолдол бүр нь шударга ёсыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх ашиг сонирхолд үйлчилдэг гэдгийг тэмдэглэх нь зүйтэй. Тиймээс онцгой тохиолдлын тоон хүчин зүйлийг санамсаргүй хуваарилах зарчимд эрсдэл учруулна гэж үзэж болохгүй.

4. Судалгаанаас үзэхэд шүүгчийн мэргэшсэн байдал болон санамсаргүй хуваарилалтын шаардлагууд ээлжийн үеэр томилогдох хэргүүдэд хамаарагдахгүй. Гэхдээ энэ нь яг таг зөв биш юм. Гүрж улсын ердийн шүүхэд хэргийн системийг цахим системээр автоматаар тараах журмын 3.1.с) заалтын дагуу санамсаргүй хуваарилах зарчим нь дүүрэг (хотын) шүүхэд тухайн чиглэлээр мэргэшсэн цорын ганц шүүгч байдаг тохиолдолд хамаарахгүй. Тиймээс мэргэшлийн зарчим, санамсаргүй хуваарилалтын зарчмуудыг хангалттай тооны шүүгчтэй шүүхүүд дагаж мөрддөг.

Судалгаанаас үзэхэд ээлжийн хэргийг шүүгчид ээлжийн хуваарийн дагуу томилдог. Энэ нь бодит байдалтай нийцэхгүй байна. Ээлжээр хэргийг хуваарилахдаа зөвхөн хэргийн ангилал, ээлжийн төрлийг заана. Цахим програмд эдгээр хэргийг ээлжийн хуваарьт заасан шүүгчид, санамсаргүй хуваарилах зарчимд үндэслэн хуваарилдаг.

5. Судалгаанаас үзэхэд хэрэг хуваарилах ажиллагаанд шүүхийн даргын оролцоо эрсдэлтэйг харуулж байна. Үүнд:

а) Нарийн мэргэшлийн хүрээнд шүүх бүрэлдэхүүнийг тодорхойлох эрх мэдэлтэй шүүхийн дарга нар хэргийг хуваарилахад чухал хөшүүргийг хадгалдаг.

Ердийн шүүхийн тухай Гүрж улсын Органик хуулийн 30.2-т заасны дагуу "Өндөр ачаалалтай, хоёр ба түүнээс дээш шүүгчээс бүрдсэн дүүргийн (хотын) шүүхэд нарийн мэргэшсэн шүүгчдийг нэвтрүүлж эсвэл Гүржийн Шүүхийн дээд зөвлөлийн шийдвэрээр мэргэшсэн шүүх бүрэлдэхүүн байгуулж болно." 30.3-т заасны дагуу "шүүхийн бүрэлдэхүүн дахь шүүгчдийн тоо болон түүний бүрэлдэхүүнийг Гүржийн Шүүхийн дээд зөвлөл тогтооно." Дээрх заалтыг үндэслэн шүүхийн хэсгүүдээс ялгаатай нь нарийн мэргэшлийн хүрээнд шүүгчдийн бүрэлдэхүүнийг тогтоох нь Шударга ёсны дээд зөвлөлийн бүрэн эрх биш юм. Энэ эрх мэдэл нь шүүгчдийн хүслийн дагуу шүүхийн даргад байдаг. Нарийн мэргэжлийн чиглэлийг зөвхөн Тбилиси хотын шүүх, Тбилисийн давж заалдах шатны шүүх дээр хэрэгжүүлж байгаа нь анхаарал татаж байна. Эдгээр шүүхүүдийн нийт шүүгчдийн тооноос хамаарч тус бүрт нарийн мэргэжлийн хэд хэдэн шүүгч байдаг бөгөөд санамсаргүй хуваарилах зарчимд үндэслэн тэдэнд хуваарилагдсан байдаг. Цаашилбал, шүүгчдийн нарийн мэргэжил нь дүрмээр өөрчлөгддөггүй. Иймд, хэргийг хуваарилах явцдаа нарийн мэргэшлийн хүрээнд шүүх бүрэлдэхүүнийг тодорхойлуулан шүүхийн даргыг дур зоргоор ашиглахыг зөвшөөрөх боломжгүй юм. Иймээс ийм эрх мэдэл байгаа нь хэргийг хуваарилахад шүүхийн дарга хөндлөнгөөс нөлөөлөх бодит эрсдэлийг бий болгодог гэж судалгаанд илэрхийлсэн саналтай бид санал нийлэх боломжгүй байна.

б) Хэргийг дүүргийн (хотын) шүүхэд хянан шийдвэрлэх явцад шүүх бүрэлдэхүүнийг тогтоох эрх мэдэл нь шүүхийн даргад журмын дагуу байдаг. Гүрж улсын Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 26.1, 26.2-т заасны дагуу дүүргийн (хотын) шүүхэд хэргийг хянан шалгах хангалттай тооны шүүгч шүүгчдийн бүрэлдэхүүнд байгаа тохиолдолд тухайн хэргийг дангаар нь шүүж байгаа шүүгч гурван шүүгчийн бүрэлдэхүүнтэй хянан шийдвэрлэнэ. Шүүгч хэргийг хянан шийдвэрлэх үндэслэлтэй дүгнэлтийг шүүгчдийн бүрэлдэхүүнээр гаргуулдаг. Шийдвэрийг шүүх бүрэлдэхүүнийг тодорхойлдог шүүхийн даргад хүргүүлдэг. Энэ бүрэлдэхүүнд хэргийн анхан шатны шүүх хуралдаанд оролцсон шүүгч багтана. Иймд цахим хэрэг хуваарилах журам хууль тогтоомжийн журмын шаардлагад нийцэж байгаа юм.

с) Давж заалдах, кассацын шатны шүүхийн хэсгийн бүрэлдэхүүнийг байгуулах журмын тухайд судалгааны дагуу цахим хэрэг хуваарилах журам нь даргалагч шүүгч / илтгэгч шүүгч нарт хэрэг хуваарилах журмыг л тодорхойлдог ба хэсэг, танхим бүрдүүлэхийг зохицуулдаггүй, харин цахим хэрэг хуваарилах журмын эх хэллэг дээр цахим систем шүүгчдийн бүрэлдэхүүнээс шаардлагатай тооны шүүгчдийг нэмж сонгосон. Цахим системээр шүүхийн бүрэлдэхүүнийг байгуулах нь шүүгчдийн хэргийг хэлэлцэх хугацааг хойшлуулж болзошгүй юм. Хэрэв цахим систем нь шүүгчийг (өөр хэргийн илтгэгч шүүгч) бүрэлдэхүүндээ сонговол шүүгчийн хэргийг товлох, хянан шийдвэрлэх ажлыг удирдан зохион байгуулах нь хэцүү болно. Тиймээс практик дээр байнгын шүүхийн бүрэлдэхүүн байдаггүй. Энэ нь шүүгчдийн хэргийг зохих ёсоор удирдан зохион байгуулахад хувь нэмэр оруулдаг. Тиймээс шүүхийн дарга тодорхой шүүгчийг сонгон шүүхийн бүрэлдэхүүн бүрдүүлэхтэй холбоотой эрсдэлүүд байгаа гэдэг нь үндэслэлгүй юм.

д) Судалгаанаас харахад ээлжийн хуваарь, ээлжийн үргэлжлэх хугацаа, ээлжийн өөрчлөлтийг хийх журам боловсруулах асуудлыг шийдвэрлэдэг норматив акт байхгүй байна. Энэ нь мэргэшсэн эсвэл санамсаргүй сонголтуудыг харгалзан үзэлгүй шүүхийн даргад ээлжийн хуваарийг субъектив эрхийнхээ дагуу хуваарилах эрх чөлөөг өгдөг. Ийм шийдвэр шүүхийн даргад тодорхой хэргийг шалгах үүргийг гүйцэтгэж буй шүүгчдийг нэгдмэл байдлаар тодорхойлж, түүний хүслийн дагуу сар бүр хуваарийг өөрчлөх боломжийг

олгодог.

Ийм үнэлгээ нь огт үндэслэлгүй юм. Ээлжийн хуваарийг тодорхой хэргийг хэлэлцэх хугацаанд боловсруулдаггүй. Тэд шүүгчдийн цагаан толгойн үсгийн дарааллаар эсвэл санал хүсэлтийн дагуу тодорхой хугацаанд (жишээлбэл, сар бүрийн эхэнд) урьдчилан бэлддэг. Ээлжийн хуваарийг шүүхэд нэхэмжлэл гаргахаас хамаагүй өмнө боловсруулсан байдаг. Үүний дагуу хэргийг хэрэг хуваарилах үед үүрэг гүйцэтгэж байгаа шүүгчид шилжүүлдэг. Сарын өмнөөс аль шүүгчид аль хэргийг хуваарилахыг тодорхойлох боломж байдаггүй.

е) Судалгаанд тусгасан хэсгийн / танхимын дарга, дэд дарга, хэсгийн / танхимын тэргүүн нар шүүгчдэд хуваарилсан хэргүүдийн тоог харах эрхийн талаарх асуудлыг хөндөх нь чухал юм. Шүүгчдэд хуваарилагдсан хэргүүдийн тоог харах боломж нь хэрэг хуваарилалтаас хол, шүүхийн зохих ёсоор үйл ажиллагаа явуулах эрх ашгийн төлөө үйлчилнэ. Энэ нь дээр дурдсан албан тушаалтнууд хэргийг шүүгч нарын хооронд нь тэгш хуваарилж байгаа эсэхийг тодорхой хугацаанд шалгах, хэргийг хуваарилахад цахим хэрэг хуваарилах журмын шаардлагыг хэр зэрэг дагаж мөрдөх тухай юм. Иймээс ийм эрх мэдэл нь шүүхийн дарга хэрэг хуваарилалтын техникийн үйл явцад хяналт тавина гэсэн үг биш юм. Шүүгчийн хэрэг хуваарилах үйл явцыг цахим программ удирдаж байгаа бөгөөд шүүхийн дарга үүнд ямар ч хамаагүй. Үүнээс гадна, санамсаргүй хуваарилах зарчим нь шүүгчийг урьдчилан харах боломжгүй болгодог. Тиймээс, шүүхийн дарга тухайн системд байршуулсан хэргийг шүүгчийг томилогдох магадлал өндөр гэсэн судалгааны таамаг буруу байна.

Судалгаагаар шүүхийн бүртгэлээр өдрийн турш хэрэг хуваарилах тодорхой хугацаа, давтамжтай байх ёстой гэсэн зөвлөмжийг цахим программаар дамжуулан тодорхойлох ёстой. Энэ нь тодорхой хэргийг томилсон шүүгчийг тодорхойлох боломжийг үгүйсгэнэ.

Дээр дурдсанчлан хэрэг хуваарилах журамд шүүхийн даргын зүгээс хөндлөнгөөс оролцох эрсдэл байхгүй. Гэсэн хэдий ч ийм эрсдэлтэй байсан ч санал болгосон зөвлөмж нь магадлалтай асуудлыг шийдвэрлэх боломжийг олгодоггүй. Хэргийг хуваарилахдаа шүүгчдийг урьдчилан таамаглах боломжтой байсан гэж үзвэл хавтаст хэргийг нэг дор цуглуулж, тарааж байх үед үүнийг хийх нь бүр ч хялбар байх болно.

Дээр дурдсан “эрсдэлүүдийн” цаана Шударга ёсны Дээд зөвлөлийн гишүүд хуваарилагдсан хэргүүдийн тоог харах эрхтэй гэсэн зөвлөмжийн үндэслэл нь бүр ч тодорхойгүй байна.

ф) Цахим систем түр завсарлах үед хэргийг дарааллаар нь хуваарилахтай холбоотой шүүхийн даргын үүргийн талаар, Гүрж улсын Ердийн шүүхэд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг цахим системээр автоматаар хуваарилах журам хэрэгжсэнээр шүүхийн даргын хэрэг хуваарилахад оролцсонтой холбоотой эрсдэлийн талаарх олон асуудлыг арилгасан болохыг тэмдэглэх нь зүйтэй. Гүржийн Ердийн шүүхийн Органик хуулиар системд ороогүй хэргийг зөвхөн түр завсарласан үед хуваарилах боломжийг олгодог. Гэсэн хэдий ч ийм тохиолдлуудад аливаа сэжиглэлийг арилгахын тулд цахим хэрэг хуваарилах журам нь хэрэг хуваарилах дүрмийг хэрэг бүртгэсэн дараалал ба шүүгчийн цагаан толгойн дарааллаар тодорхойлдог. Цаашилбал, үл ойлгогдох байдлаас зайлсхийхийн тулд хуваарилалтын журамд хөндлөнгөөс оролцохыг зөвшөөрсөн тохиолдлуудыг нарийвчлан зохицуулдаг; энэ нь систем зогссон үед мэдэгдлийн үүрэг, цахим системгүйгээр хуваарилагдсан хэргийг хянах үүрэгтэй бөгөөд ингэснээр гадны оролцогчид дур зоргоороо хөндлөнгөөс оролцуулахгүй байх боломжийг олгодог. Нэмж дурдахад, цахим хэрэг хуваарилах журамд оруулсан нэмэлт өөрчлөлтийн дагуу цахим системийг түр завсарлах үед хэрэг хуваарилах эрхийг дарааллын дагуу шүүхийн бүртгэлийн эрх бүхий албан тушаалтанд шилжүүлдэг. Тиймээс шүүхийн дарга хэрэг хуваарилах явцаас бүрэн холддог.

6. Судалгаанаас үзэхэд цахим хуваарилалтаас ялгаатай процедурын хууль тогтоомжоор

тогтоогддог хэргийг хуваарилснаас хойш яаж хэргийг дахин томилсон нь ойлгомжгүй бөгөөд тодорхой бус байна.

Хуулийн тогтоомжийн дагуу шүүгчээс татгалзсан эсвэл өөрөө татгалзсан хэргийг Гүрж улсын ердийн шүүхэд цахим системээр дамжуулан хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг автоматаар хуваарилах журмын 4.11-д заасны дагуу тарааж байгааг энэ контекстэд тэмдэглэх нь зүйтэй. Энэ заалтын дагуу, хуулийн тогтоомжоор тогтоогдсон шүүгчээс татгалзсан буюу өөрөө татгалзсан тохиолдолд шүүгчийг оруулахгүйгээр хэргийг санамсаргүй хуваарилах зарчимд үндэслэн тараана. Гүрж улсын иргэний болон эрүүгийн байцаан шийтгэх хууль тогтоомж нь шүүгчээс татгалзсан эсвэл өөрөө татгалзсан тохиолдолд хэргийг шүүхийн даргад шилжүүлэхийг тогтоодог. Шүүхийн дарга энэ хэргийг өөр шүүгчид шилжүүлдэг. Хууль тогтоомж нь өөр шүүгчид хэргийг дахин хуваарилах журмыг тусгаагүй болохыг тэмдэглэх нь зүйтэй; шүүгчдийн дунд хэрэг хуваарилах ажлыг Гүрж улсын Ердийн шүүхийн Органик хуулийн 581-р зүйлд заасны дагуу санамсаргүй хуваарилах зарчимд үндэслэн хэрэг хуваарилах зайлшгүй шинж чанарыг харуулсан болно. Иймд цахим хэрэг хуваарилах журмыг мөрдөн байцаалтын хууль тогтоомжийн шаардлагад нийцүүлэн зохицуулж байна.

Шүүгч хэрэг хуваарилахаас зайлуулах арилжааны болон арилжааны бус ашиг сонирхлыг бүртгэх тухай баримт бичигт өгсөн зөвлөмжийн тухайд, хууль тогтоомж нь шүүгчийг хэргээс татгалзах бүрэн үндэслэлийг тодорхойлдог бөгөөд шүүгч / шүүхийн бүрэлдэхүүний бие даасан үнэлгээ, шийдвэрийг шаарддаг болохыг тэмдэглэх нь зүйтэй. Шүүгчийг программаар дамжуулан эдгээр хэргүүдээс эхнээс нь хасах нь шүүгчийн шударга байдал, хууль тогтоомжийн шаардлагад нийцэхгүй байгаа талаар эргэлзээ төрүүлж болзошгүй юм. Энэ нь ерөнхийдөө хэргээс татгалзах үзэл баримтлалд эргэлзээ төрүүлдэг. Цаашилбал, ийм даалгаврыг хэрэгжүүлэх техникийн талыг бас анхаарч үзэх хэрэгтэй.

7. Шүүгчдийн тэнцүү ачааллыг хангах тухай судалгаанд дурдсанаар бол энэ зорилгод хүрэх нь бараг боломжгүй юм. Учир нь 100% ачааллыг шинээр томилогдсон шүүгчийн ажлын хуваарьтай тэнцүүлсэн шүүгчид олгодог. Энэ нь 100% ачаалалтай шүүгчийн дууссан хэргийн тоог харгалзан үздэггүй тул энэ нь буруу үнэлгээ юм.

Цаашилбал, шүүгчдийн амралт, албан ёсны томилолт, түр зуур тахир дутуу болсон тохиолдолд уг хөтөлбөр шүүгчид хуваарилагдсан хэргийн тоог нөхцөлөөр бус харин бодит хувь хэмжээгээр нэмэгдүүлэх ёстой. Цахим хэрэг хуваарилах журам нь ийм тохиолдлуудад хувь нэмэгдэх зарчмыг хэрэглэхээс татгалзсан гэдгийг тэмдэглэх нь зүйтэй. Гол нь бүх шүүгчид дээр дурдсан үндэслэлийг албан ёсны харилцааг түдгэлзүүлэхэд ашигладаг бөгөөд энэ нь шүүгчийн хувьд үл нийцэх хэмжээний ачааллыг бий болгодоггүй. Цахим хэрэг хуваарилах журамд хуваарилсан тохиолдлын тоог нөхцөлтэй нэмэгдүүлэх гэсэн ойлголтыг нэвтрүүлсэн, энэ нь зөвхөн шүүгчийн хамгийн бага үзүүлэлттэй хэрэг хуваарилах индикаторын программ хангамжид тэнцүүлэхийг зааж байгаа бөгөөд цахим хэрэг хуваарилах журмаар зөвшөөрөгдсөн шүүгчид хуваарилагдсан хэргийн тоон зөрүүг хадгалахад хэрэглэгддэг.

8. Судалгаанаас үзэхэд Шударга ёсны дээд зөвлөлийн Удирдлагын газар хөтөлбөрт хадгалагдсан мэдээллийг зохих ёсоор боловсруулах, дүн шинжилгээ хийх чадваргүй гэсэн байсан. Түүнээс гадна, хэлтэс нь одоо хүртэл захиралгүй байна.

Ийм үнэлгээ нь бодит байдалтай нийцэхгүй байна. Хуулийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны программ хангамжийн үйл ажиллагааг хариуцдаг Хууль зүйн дээд зөвлөлийн Удирдлагын газар цахим системд хадгалагдсан мэдээллийг зохих ёсоор боловсруулж, сонирхогч талуудад сайтар хангаж ажилладаг. Цаашилбал, одоогоор, Хууль зүйн дээд зөвлөлөөс Удирдлагын газрын даргын сул орон тоонд өрсөлдөх уралдааныг зарлаж байна.

9. Судалгаанд тэмдэглэснээр, Гүрж улсын ердийн шүүхэд цахим системээр хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг автоматаар хуваарилах журмын шинэчилсэн хувилбар байхгүй бөгөөд Шударга ёсны дээд зөвлөлийн бусад шийдвэрийг албан ёсны вэбсайтдаа өнөөдрийг хүртэл нийтлээгүй байна. 2018 оны 7-р сарын 2-ны өдрийн Шударга ёсны дээд зөвлөлийн 226 тоот шийдвэрийн дагуу Зөвлөлийн шийдвэрийг өөрийн албан ёсны вэбсайтаар нийтлэх, шинэчлэх журмыг бүрдүүлэх зорилгоор Шударга ёсны дээд зөвлөлийн дүрэмд өөрчлөлт оруулав.

10. Цахим программын техникийн нөхцөлтэй холбоотой санал хүсэлтийн талаар:

а) Судалгаанаас үзэхэд хяналт шинжилгээ хийх эхний шатанд техникийн бодлого байхгүй байсан тул олж авч чадаагүй. Эхний шатанд, программын үйл ажиллагааг тодорхойлсон баримт бичгийг өгөхийг хүссэн. Энэ асуудалтай холбогдуулан Мэдээллийн технологи, Хөгжлийн групп системээс хийх үйл ажиллагааны тодорхойлолтыг цахим хэрэг хуваарилах журмаар автоматаар зохицуулдаг болохыг тайлбарласан. Цаашдын харилцааны явцад хүссэн нь мэдээллийг үзэх боломжтой нь тогтоогдсон бөгөөд үүний дараа судалгааны явцад дурдсанчлан үүнийг бичгээр өгсөн. Хэрэг хуваарилах алгоритмын хувьд, аюулгүй байдлын асуудлаас болж, үүнийг тараахыг зөвлөдөггүй.

б) Системийн программчлалын хэлний найдвартай байдлын хувьд судалгаанд дурдсанаар санамсаргүй хуваарилалтын модуль нь Майкрософтын санамсаргүй тоо үүсгэгч модуль дээр суурилсан болохыг тэмдэглэх нь зүйтэй. Мөн хэрэг хуваарилах программ хангамжийн модулийн техникийн загварыг хэлэлцэх үеэр ажлын хэсэг хоёр хувилбар санал болгосон нь анхаарал татаж байна. Эхний хувилбар нь Майкрософт технологид суурилсан, нөгөө нь тусгай тоног төхөөрөмж худалдан авахад шаардлагатай байсан. Төслийн хязгаарлагдмал хугацаа, төсвийг харгалзан үзээд Майкрософтын санамсаргүй тоо үүсгэгч модулийг ашиглах шийдвэрийг гаргасан. Цаашилбал, программ хангамжийн модуль нь шүүхийн бизнесийн үйл явцын шаардлагыг бүрэн хангасан цөөн тооны санамсаргүй тоог үүсгэх өндөр магадлалтай байдаг гэдгийг тэмдэглэх нь зүйтэй.

в) Түгжигч программын үндсэн модулийг аюулгүй болгож чадаагүйтэй холбоотой судалгаанд өгсөн тайлбар нь үнэн биш юм. Одоо байгаа аюулгүй байдлын талаарх шийдвэр нь дотоод процедур, программын засвар үйлчилгээнд зориулж хуваагдмал орчинг ашигласан болохыг тэмдэглэх нь зүйтэй. Шүүх дээр программ хангамжийн засвар үйлчилгээ хийх явцад бүтээгдэхүүн боловсруулах туршилтын болон үйлдвэрлэлийн орчин байдаг гэдгийг анхаарч үзэх хэрэгтэй. Эдгээр үе шатаар дамжих явцад шинэ эсвэл шинэчилсэн программ хангамж гарч байгаа. Процедурыг боловсронгуй болгож, аюулгүй байдлыг нь нэмэгдүүлэх чиглэлээр хүчин чармайлт гарган ажиллаж байна. Ойрын ирээдүйд мэдээллийн технологийн үйлчилгээ, мэдээллийн технологийн менежментийн загварыг өөрчлөн зохион байгуулах, дараагийн шатанд мэдээллийн аюулгүй байдлыг системтэйгээр хангах мэдээллийн аюулгүй байдлын удирдлагын модулийг нэвтрүүлэхээр төлөвлөж байна.

д) Судалгаагаар цахим программыг шинэчлэх далд механизмыг авч үзэх болно. Цахим системд тусгагдсан аливаа өөрчлөлт нь цахим хэрэг хуваарилах журамд оруулсан нэмэлт өөрчлөлтөөс үүдэлтэй гэдгийг тэмдэглэх нь зүйтэй. Хөтөлбөрийн чиг үүргийг өөрчлөх / оновчтой болгох тухай хуулийн төслийг Хуульчдын Дээд зөвлөл батлан гаргаж, цахим хөтөлбөрт тусгасан.